

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ES VIDEKEN

Egy évre ... 36 kor.
Fél évre ... 18 kor.
Egy negyed évre ... 9 kor.
Egy hóra ... 3 kor.

Nyitási költségek megállapítás szerinti.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült vasúti palotájában.
TELEFON SZÁM 33

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

Irási főherceg ut. 22. sz.
TELEFON SZÁM 131

Arad, 1917.

Főszerkesztő: Stauder József.

Szerda, október 3.

Ítélet napja.

... Vörös kígyók lihegve kusznak a földről fel a mennyekig: a felhők ott, lórn vérben usznak s az éj sötétjét elnyelik; kígyult a föld? vagy ég a nap tán? Az ordítás sikolyba fut, a sziklák völgyeket temetnek... Most ítéletet tart az ur!

Milyen lesz majd a végítélet?! A főpróbát most rendezik. A bűnök orgiás legényi most büntetésük evesszik. A hitszegésnek hiánait nem óvja árok s drótsövény: az isten bosszuló hatalma zug át a városok kövén. S hol átzug ez a végítélet, ott némaság marad s korom. narancserdőkől pusztaság lesz s a palotákól pusztaság; gyehennák lángolnak az uton, amely most Rómához vezet s riadt emberek homlokan ég varázsűrtűd: Emlékezet!

Emlékezz vissza hitszegő nép, midőn megtörted esküdet. Hiába kértünk, szölkünk hozzád: hogy lettél egyszerre — süket! Még satorunk alatt pihentél, rajtuk híztaid bőrdet s midőn segíni kellett volna: nekünk szegzed törődöt. A Capitóliumnak orman gárogis kezdeti sők lha s fegyvert emeltél jötevődre te látvány bravó. — bandita! Zsebünkbe vájkáltál sok óvig s torkunkra tetted a kezéd... Megdöbbenésed éjszakáján most int a szent emlékezet.

Emlékezz vissza hitszegő nép, mit tettünk egykor mi — veled: Koldus gunyóra himet varrtunk s titkot árultunk el neked. Te ezt a titkot mind eladtad az ellenségnek aranyért... Megérte-e? Most patakokban öntöd a riadt honfivért. Az ilyet ugy neveztek egykor, hogy: semmiházi ronda gaz, ma ugy nevezük, hogy: — olasz!

Nem most ismerted meg először a víz magyar katonát: igazságot, rendet csinálni járunk mi sokszor odaát: magyar királyt fojtottál meg, megtörted akkor is a szót s az olasz-egység nagy ügyéért vérezték magyar légiók. Magyar paripák járnak újra a leggyönyörűbb ég alatt, magyar bakak tartak tanyát a sziklás olasz föld alatt: halottad-e esküszegő nép a cavernákból azt a dalt, mely fényes városodra száll, de hazafelé is sóhajt:

Nagyabonyban csak két torony látszik.
De Majlandban harminckettő látszik...

Az árva két kis régi tornyot, ott kellett hagyni mindeniknek: mennek majlandi tornyot látni, ez kell bosszuló sziveiknek, megállnak ott a síkság szélén: tündérvilág, a meiyre néznek: Turin, Venecia! pipára majd ott gyújtják a magyar vitézek. De addig még sok munka hátra és kard ki kard! előre mostan! Magyar szív meg ne lágylj ottan valami bűnös irgalomban; Feszítsd meg hős karodnak izmát, lépj rá a rut kígyó fejére s kiáltsd a szót — a drága jelszót — hogy

hallja minden: Béke! Béke! Kergesd száz-tornyu templomába — a márványoltárok elébe — hadd nézzen ott a magas égbe egy ország minden sópredéke, a gyertya fényes szentek előtt tanulja átkát elfeledni, tanulja

mind megbánni bűnét s próbájon újra majd szeretni. Mogydörgő szóval most kiáltás rá: Le a feyyverrel, teád a lábhoz! Olasz briganti most — imádkozz!!

Zombory Andor.

Összeroppant az olasz haderő.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

A tizenkettedik isonzi esata győztes seregei a tenger és az Alpesek közt olasz földön folytatják a vert ellenség üldözését és állag csak egy napi járásra vannak Tagliamentoól. Hadműveleteink immár nagyobb-részt az olasz síkságon folynak. Hogy a hivatalos jelentésekből kivehető olasz fejlettség szárnyait személlhetővé tegyük és hadműveleteink további lefolyását könnyebben kísérhessük, meg kell ismerkednünk az olasz síkság különleges viszonyaival.

Az olasz síkság az Alpesek és a tenger között húzódik el, majdnem teljesen sík és rendkívül termékeny lapály, amely Európa legnépesebb vidékeihez tartozik. E terület minden talpalattnyi földje meg van művelve. Rendkívül fejlet. művelésével, rizsültetvényeknek és szőlőknek sűrűségével, számtalan csatornáival és kőfalával áttekinthetetlen és nehezen járható hadműveleti terep.

A lapályt az Isonzótól nyugatra több szélesmedrű hegyfolyó szeil át, amelyek vízhőségükhöz képest kisebb-nagyobb akadályokat képeznek és így hadászati szempontból összefüggő nagy természetes védelmi vonalakat alkotva, a síkság egyetlen védelmi szakaszokat az egymástól körülbelül 50—50 kilométer távolságra fekvő Tagliamento, Piave, Brenta és Elsch folyók képeznek, amelyek valamelyike mögött Cadorna vert seregeinek megállítását fogja megkísérelni. Hogy ez mennyire fog sikerülni, az nemcsak üldöző hadoszlopaink gyors előnyomulásától függ, erre beláthatatlan befolyással van karinthiai és déltiroli frontunk magatartása, amelyeknek előnyomulása a fentemlitett védőállásokat a felgöngyölítés veszedelmével fenyegeti.

Az eddigi jelentések összegezéséből az olasz főerő teljes összeroppantásának és szétzüllésének képe bontakozik ki. 130.000 fogyó, majdnem ezer ágyu és két és fél év óta az isonzi hadállásokban összegyűjtött, felhalmozott és beépített anyag elvesztése, a kötelekek felbomlásának nagyságára enged ugyan következtetni, katasztrófa valódi méretein azonban csak elképzelni lehet. A váratlanul menekülni kényszerült lakosság ezrei, összekeverve a demoralizált, fegyelmét vesztett hadsereggel, rendetlenül és szervezetlenül, még hozzá csapataink és repülőink által üldözve hőmpölyögnek a síkság

sűrű utnálózatán a Tagliamento mögé, ahol menedéket remélnék. Az őszi esőzés következtében ez a kevés átjáróval rendelkező folyó most valószínűleg nagy áradást jelent, hiájainal előre elképzelhető végtetes torlódás fog beállni. Üldöző csapataink lihetetlen gyors tempója az összeroppanó tömegekben olyan pánikot fog előidézni, hogy alig tevedünk, ha kijelentjük, hogy Cadorna csak a mi hivatalos jelentéseink útján értesül seregeinek hollétéről és hogy a Tagliamento mögötti megállásról talán már álmodni sem mer.

A mai impressziókat összefoglalva, megállapíthatjuk, hogy a tizenkettedik isonzi esata a világháborút eldöntő eseményvé vált, mert győzelmünk halálos sebet ejtett egy nagyhatalmon, olyan sebet, melyet a háború negyedik évében már behegeszteni nem lehet.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Most már kétségtelen, hogy a tolimoni áttérés jelentősége messze túlhaladja hatásában és méreteiben a világtörténelmi zorlicei áttörést. A harc vonal közepén magyar, osztrák és német csapatok fölött Below Ottó német tábornok a főparancsnok, aki a monasztrai harcokban lett híressé, mikor Monasztránál a veszedelmes helyzet láttára, vadászai éen rohamozott és tomboló kezítisák közepén szuronyal harcolt. Az olaszok menekülése vadabb, szervezetlenebb, ijeszítőbb, mint az oroszok lengyelországi futása. Az országutakon és a földéken teljesen sértetlen állapotban hever mérhetetlen hadiszer. ágyuk, löszerkocsik, municiók ládák, élelmiszeres társzerek, egész felszerelési magazinok. A velencei síkság községeknek népe összevegyül a szétszort olasz csapattestekkel és az új népvándorlás hőmpölyög a Tagliamento felé, mintegy Olaszország végétét viszi a félelem szárnyán Lombardia felé.

Az olasz seregek helyzete óráról-órára veszedelmesebb. A karinthiai támadás szerves összefüggésben van Cividialától északnyugatra, Gemona felé irányuló lökessel, célja pedig, hogy az olaszok karinthiai seregét két tűz közé foghassák, illetve Villa—Riano—Gemona vasútvonal elhódításával az élelmezését lehetetlenné tegyék és gyors visszavonulásra kényszerítsék.

Nem lesz radikális a választójog.

(Bejelenti a miniszterelnök a teljes papirhiányt. — A főrendiház ülése.)

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A főrendiház ma délelőtt gróf Hadik-Barkóczy Endre elnöklésével ülést tartott. Az ülés napirendjén a képviselőházban múlt héten letárgyalt és elfogadott törvényjavaslatok szerepelnek. A főrendiház ülése mint nem megtartott volna nagy érdeklődés.

Az elnök Hadik gróf először a választójogi reformról beszélt. A választójogi reformról a képviselőházban múlt héten letárgyalt és elfogadott törvényjavaslatok szerepelnek. A főrendiház ülése mint nem megtartott volna nagy érdeklődés.

Az elnök Hadik gróf először a választójogi reformról beszélt. A választójogi reformról a képviselőházban múlt héten letárgyalt és elfogadott törvényjavaslatok szerepelnek. A főrendiház ülése mint nem megtartott volna nagy érdeklődés.

Ezután a belpolitikára tér át, a melyben szintén nagyon fontos kérdések merülnek fel. A miniszterelnök személye azonban garanciát nyújt neki arra, hogy ezeket a kérdéseket megtehetően fogják megoldani.

A háború után rendkívül nagy adóterhek fognak a népre nehezedni.

Elsősorban tehát ezeknek a méltányos elosztására kell törekedni. Felmerült az az eszme, hogy az adóterhek elosztása úgy történjék meg, mint Németországban, a hol egy bizonyos vagyonminimumot állapítanak meg és azonfelül a vagyonokat megadóztatják. Azt azonban ó nem tartja célravezetőnek, hogy a kinek vagyona meghaladja a minimumot, hogy arra az állam rátehesse a kezét. Ez az elosztás igazságtalan volna, mert sokkal jobban sújtaná az olyan földbirtokost, a ki maga kezeli a birtokát, mint a ki bérbeadja, de nagyon sújtaná a középosztály lateiner társadalmát is. Nem lehet szablon alkalmazni, hanem individualizálni kell az egész kérdést. Elismeri, hogy az itthonmaradottak is nagy szolgáltatásokat tettek a háborúért, de ha éjjel végignézi a vendéglőkben és a mulatóhelyeken és ha a záróra után a Váci-utcában megpillantja a közszolgálati autómobilok egész sokaságát, nem tudja belátni, hogy miésoda nagy áldozatokat hoztak volna az itthonmaradottak. Elsősorban a hadinyeréseket kell megadóztatni. Mindenesetre el kell bírálni, hogy mi a hadinyereség és mi nem, a mi azonban nem nehéz dolog. Az ő véleménye szerint az állam egészen igénybe vehetné a hadinyereséget.

Berzevichy Albert reméli, hogy a külügyi kérdést megelőző a delegációban beszélnek meg. Elismeréssel szól a pápa kezdeményezéséről. Ezután a választójogról beszél. Szerinte választói törvényt nem lehet alkotni akkor, amikor a választók nagyrésze harcúterén van. Ha már mindenki belátja, hogy a választójog kiterjesztése elől elzárkózni lehetetlen, azonban választástani erkölcstelenség lenne, mikor a választók nagyrésze a fronton küzd.

A ma megválasztandó országgyűlés nem lehet a nemzet szabad akarata.

Beszél a nemzetiségi kérdésekről. A választójogi reformról a képviselőházban múlt héten letárgyalt és elfogadott törvényjavaslatok szerepelnek. A főrendiház ülése mint nem megtartott volna nagy érdeklődés.

A választójogi reformról a képviselőházban múlt héten letárgyalt és elfogadott törvényjavaslatok szerepelnek. A főrendiház ülése mint nem megtartott volna nagy érdeklődés.

A választójogi reformról a képviselőházban múlt héten letárgyalt és elfogadott törvényjavaslatok szerepelnek. A főrendiház ülése mint nem megtartott volna nagy érdeklődés.

Vázsonyi nem átalotta reklámezredesnek nevezni Tiszát.

Széchenyi Viktor gróf: Elég izléstelenség! Pálffy-Daun gróf: Egy 57 éves embert, aki kiment a frontra harcolni, nem lehet ilyen Abházia kávéházi köpködéssel illetni. A választójogi miniszter ur 39 hónapja itthon van.

Széchenyi Viktor gróf: Mint polgár. Pálffy-Daun gróf: A választójogi miniszter ur nem szereti, ha az újságok mástról írnak, s így tőle nem várhatunk egyebet. De alig hiszem, hogy Orléansé híres hárszövegbe illő kifejezésnek fogja minősíteni a kifakadásokat.

Ezután az elnök bejelenti Udine életét.

Inkey Pál: Az élelmiszer rendelkezéseket és a maximálást bírálja.

Wekerle Sándor miniszterelnök válaszol a felszólalásokra. Kijelenti, hogy a visszéléseket üldözteti, a bürokráciát megszünteti, a maximális árak ellenőrzésére mozgó bizottságokat szervez és a tisztviselőknél a naturáliákra helyezi a fősúlyt. Az újságpapírnál az a baj, hogy idejében előre nem gondoskodtak róla. A magyar papirgyár aszükségletnek egyötödét látja el s a vagonokért a kormány nem lehet felelős.

Ki vagyunk téve annak, hogy a budapesti újságok redukálni fogják terjedelmüket, esetleg egyáltalán nem jelenhetnek meg.

Attér a diplomáciára, amelytől nem várható próféciás szerep. A vagyonadónál a főszempontot a progresszivitás alkotja. A birtokpolitika reformja készülőben van. A kiegyezés kérdésében hosszabb időre van szükség. Németországgal szorosabb gazdasági kapcsolatot kell teremteni. A választójogról szóló kritikát függeszték fel addig, amíg a javaslatot előterjeszti Reméti, hogy ebben a kérdésben megtalálják az utat egymás megértésére.

A választójog nem lesz oly radikális, amely mindent romba döntene.

Mezőssy Béla földmívelési miniszter válaszol Pálffy-Daun grófnak. Ha a híriapi támadásnak egyetlen pontját igazolni tudja, tegye azt magáévá, de ne a főrendiházban, ahol védi az indemnitás, hanem nyilvánosan. Megteszi neki azt a szívességet, hogy esküdtszék előtt találkozik vele.

Ezután elfogadták az indemnitást, a horvát pénzügyi egyezményt, s a közszolgálatban álló alkalmazottak háborús segélyéről szóló törvényjavaslatot. Ezzel az ülés véget ért.

Német csapatok betörés-

francia arkokba.

Bray, október 30. (Hivatalos.) A nagy földszállás jelenti:

Nyugati harcúter:

Imprecht bajót trónörökös hadcsopottja:

Flandriában a tüzérségi tevékenység a dixmuideni szakaszon rövid megszakításokkal élénk volt. A Houthoulster erdő és a Comines—Iperni csatorna között a tüzérség időnként nagy erősséget ért el. Az éjjel át is heves maradt és ma reggel pergőtűzzé fokozódott.

A német trónörökös hadcsopottja:

Braye mindkét oldalán a Chemin des Dameson a franciák este felé hatásos összpontosított tüzelést kezdtek. Atmeneti csökkenés után a tüzérségi harc napkelte óta ismét erősbödött. A hegyi arcvonal többi részén fokozottabb volt a tüzérségek harcbevetése mint az utóbbi napokban. A Maas jobb partján bevált harci csapataink hatásos tüzelőkészítés után Beconvauxtól északnyugatra betörték az ellenséges állásokba. Az 1200 méter szélességben elhódított arkokat, nagy francia erőknél négy, egészen az éjszakába nyúló támadásával szemben megtartottuk. Több mint 200 foglyot szállítottunk be. Az ellenség súlyos véres veszteségeket szenvedett. A többi hadseregnél úgy a mi, mint az ellenség felderítő előretörései többször élénk tüzérségi tevékenységre vezettek. Keleti harcúterén és a macedón arcvonalon nem volt nagyobb harci esemény. Ludendorff, első főszállás-mester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor

Megsegíti az entente az olaszokat.

London. (Reuter.) Lépések történtek, hogy Olaszország lehetőleg kiadós segítséget kapjon a szövetségeseitől.

Amsterdam. A Times jelenti Rómából: Orlando valószínűleg ideiglenes kormányt alakít, amíg a fronton elül a vihar. A harcúteri események miatt alig beszél valaki politikáról.

Stockholm. Az isvestia jelenti, hogy Terescsenko orosz külügyminiszter 25-én éjjel tartott minisztertanácsán újabb békeformulát terjesztett elő, amely szerint a háborút a seregek harc képtelenségéig kell folytatni, vagyis a háborút akkor fejezik be, ha az entente egyik hadserege harc képtelenné válik.

Budapesti. A sajtóhadiszállásról jelentik: A megvert olaszok üldözése simán halad előre.

A megáradt alsó Isonzón az osztrák-magyar csapatok eltartózatlanul előre törtek az országlátár felé. Ebben a mai viharok sem akadályozzák meg. Mindenütt hadizsákmányt találnak, ameytet az ellenség a gyujtogatások dacára nem tudott megsemmisíteni.

Menekülnek az olaszok a Tagliamentón át.

— Olaszország katonai összeomlása. —

Budapest, október 30. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Olasz harcstér:

A 12-ik Isonzó-esata által teremtett helyzet a legfelső Tagliamentó men-
ben lévő hegységig érezteti hatását, ahol Krobatin báró vezérezredes karinthusi
hadserege minden ellenállást leküzdve Velence tartomány területén déli és
nyugati irányban gyorsan tért nyert. Krausz Alfréd gyalogsági tábornok
haderői már e hó 28-án délben az első rést ütötték a gemonai, messze ki-
ható erődített táboron, amennyiben a vitéz 26-ik alsóstájerországi lövészezred
rajtaütéssel hatalmába kerítette a Monte Lonza-n lévő páncélos erődítményt.
Below tábornok szövetséges csapatainak döntő előnyomulását Udine elfoglalása
koszorúzza meg. Tovább délre, tengermelléki üldöző csapataink által szorítva
még egyre hőmpölyögnek a megvert ellenségnek az aradó alsó Tagliamentó felé
visszavonuló rendetlen tömegei. A szövetségesek arcvonalai mögötti terület-
nek a fogolyszállítványok hosszú sora és a hadizsákmány sok helyütt, olasz
seregtábor jellegét kölcsönöz.

Keleti harcstér és Albánia:

Nincs ujság.

A vezérkar főnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Berlin, október 30. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Olasz harcstér:

A 14-ik hadsereg szövetséges csapatai elfoglalták Udinét. Ezzel az
olasz legfelső hadvezetőség eddigi székhelye az eredményes hadműveletek
hatodik napján kezünkre került. Feltartózatlanul, fáradságot nem ismerve,
nyomultak hadosztályaink a sikszagon a Tagliamentó felé. A nagy eszések
következtében erősen megdagadt folyó kevés átkelési pontján torlódik a meg-
vert ellenséges haderő visszavonulása. Karinthusból előnyomuló csapataink
az egész arcvonalon velencei földre léptek és a Tagliamentó felső folyása
felé előnyomulóban vannak. Ludendorf, első főszállásmester. (Miniszterelnök-
ség sajtóosztálya.)

Genf. A párisi sajtó az olaszországi
helyzetről nyújtott leírásában egyelőre nem
annyira a harcstéri katasztrófa stratégiai kö-
vetkezményeitől fél, mint attól a hatástól,
melyet a vereség Olaszország belső politikai
helyzetére fog gyakorolni. A francia lapok
csak félve célozgatnak arra a következmény-
re, amelylyel az olasz front összeomlása a
háboruba már ugyis végképp belefáradt
Olaszországra nézve járhat. A legsötétebb
színekkel festik Olaszország helyzetét és
aggódnak amiatt, hogy az olasz fegyver és
munició-gyárakban szénhiány miatt már 4
napja nem dolgoznak és hogy sok ezer mun-
kás marad munka és kenyér nélkül s ez csak
arra lehet jó, hogy az amugy is rossz köz-
biztonsági viszonyokat még jobban veszé-
lyeztessék.

Rotterdam. A Reuterügynökség jelen-
tése szerint Olaszországban igen nagy örö-
met keltett a Reuter az a jelentése, hogy a
szövetségesek nagy segítséggel sietnek a fe-
nyezetett Olaszországnak. A Reuter szerint
Olaszország katonai helyzete végzetesen ko-
moly. Az entente segítése csak azt a nega-
tív előnyt hozza meg, hogy egy, az egész
ententet fenyegető veszedelmet hárit el, ha
nem is azért, mert ezáltal a szövetségesek
egy ritkán kínálkozó szép alkalmat kapnak
és fognak kihasználni arra, hogy döntő csa-
patai most először veszik fel a küzdelmet
nyílt síkon mozgó háboruban. Nemcsak ar-
ról van szó, hogy segítséget vigyenek Olasz-
országnak, hanem arról is, hogy oly győzel-
met vívjának ki, mely az egész háboru ki-
menetelére döntő lesz.

Genf. Az olasz határ teljesen el van
zárva s csak Franciaországon át szivárog-

nak ide a hírek. Az összes jelek szerint az
ententenél teljes confuzio uralkodik. Az Echo
de Paris szerint az olasz pacifisták agitá-
ciója meghaladja a legsötétebb aggodalma-
kat. A turini zendülés egymás ellenségeivé
tette a hadsereget és a municiós munkáso-
kat. A Matin szerint Olaszország a legvég-
zetesebb helyzetbe jutott. Az egész con-
cepció a gorlicei, szerbiai és romániai áttö-
résre emlékeztet. A Ouvreban Verreaux ge-
nerális szidja az orosz Szovietet; őket okolja
mindenért, azt mondja többek között, hogy
az embernek sirni lenne kedve a dühtől.

Zürich. A Journal d'Italia azt követeli,
hogy a helyzet komolyságára való tekintet-
tel hívjanak össze nemzetgyűlést, amelynek
az lenne a feladata, hogy egyhangulag elha-
tározza a háborunak a győzelmes befeje-
zésre való eltántoríthatatlan folytatását.

Genf. A francia határ éjjel óta el van
zárva. A Journal de Genere szerint francia
csapatokat szállítottak Olaszországba.

Lugano. Olaszország a határt ma tö-
kéletesen elzárta. Az olasz lapok nem érke-
tek meg; ellenőrizhetetlen hírek érkeztek tün-
tetésről, palota forradalomról és Franciaor-
szágból való csapatszállításról.

Lugano. Az olasz tőzsdén az Isonzó ve-
reség hírére a vezető értékekben körülbelül
50 lírás áreséssel reagáltak.

Berlin. Svájcban át érkező hírek szerint
az egész Friant kiürítését még pénteken reg-
gel elrendelték. Csapataink gyors előrenyo-
mulása folytán a kiürítést nem teljesítették,
Velencéből, Milanóból és Torinóból szerte tá-
zas kapkodással menekülnek a jobb módúak.
Milanóban és Torinóban nagy utcai zavar-

gások is voltak. A felbőszült tömeg számos
intervencionista politikust, újságírókat bántal-
mazott.

Sztrájkolni kénytelenek a szociálisták alkalmazottai.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Az Országos Munkásbetegséggyógyító és
Balesethibtosító Pénztár Dohány-utcai köz-
pontjában ma délelőtt vámainnnyi hivatal-
nok gépiró és telefon-kezelő beszüntette a
munkát, mert a pénztár igazgatósága a már
régén kért fizetésjavítást nem adta meg.

Az Országos Pénztár tudvalevőleg szo-
ciálista intézmény és a kenyéradó urak a
kik ellen az alkalmazottaknak sztrájkhoz
kellett folyamodni, szociálista vezérek. A
szociáldemokrata párt a munkásság anyagi
helyzetének megjavítása mellett program-
jába vette az ipar és kereskedelmi alkalmá-
zottak és a tisztviselői kar boldogítását is. A
háboru okozta nehéz megélhetési viszonyok
soha nem remélt agitációs eszközt adtak a
szociáldemokraták kezébe, amely eszköz a
dolgozók százezreit hajtotta az ő táborakba.
Annál súlyosabb megbírálás alá esik az or-
szágos pénztárban kitört sztrájk, mert a
szociálista pártvezérek a háboru folyamán
ismételten újabb és újabb követelésekkel áll-
tak a munkaadók elé, de ezeket magukra
nézve nem ismerték el kötelezőknek.

Az Országos Pénztárban hetek óta tar-
tott a fizetésrendezési mozgalom. A tisztvi-
selői kar, melynek tekintélyes része még ma
is 3 korona, 3 korona 50 fillér napi díj mel-
lett dolgozik, békés tárgyalások útján igye-
kezett a kért 100%-os fizetésjavítást elérni.
Az igazgatóság tagjai: Garbai Sándor, Ki-
tajka Lajos, Farkas István, Pelcöder Ágost-
on, Matosik Jenő, akik a szociálista pártve-
zetőségnek ismert nevű tagjai, évek óta foly-
tattak tanácskozásokat a tisztviselők megbí-
zottaival, de a vezérurak rideg elutasítás ál-
lásponjtjára helyezkedtek. A tisztviselők ma
déli 12 óráig adtak haladékot. Délben Gar-
bai Sándor igazgató ezt a választ adta a
tisztviselőknek:

*Nem adhatunk többet. Nem tehet-
jük tönkre a pénztárt.*

A tisztviselők számra kétszázán, déli
12 órakor letették a tollat és elhagyták a
Pénztár hivatalos helyiségeit. Délután a
tisztviselők gyűlésre jöttek össze, hogy to-
vábbi teendőkről határozzanak.

Fővárosi tudósítónk telefonálja: Az
Országos Pénztár sztrájkoló tisztviselői ere-
deti szándékuktól eltérőleg ma délután nem
üléseztek. A sztrájkokkal csak azt akarták
megmutatni, hogy ha nem teljesítik követe-
léseiket, hathatósabb módon is fel tudnak
lépni. A tisztviselők remélik, hogy mai tün-
tetésük az igazgatóság holnapi elhatározá-
sára döntő hatással lesz.

FIGYELMEZTETJÜK lapunk t. olvasóit, hogy
a lapkihordóktól újságot vásárolni,
vagy náluk a lapra előfizetni szigo-
ruan tilos. Aki ezen óvást figyelembe
nem veszi, büntetendő cselekményt
követ el. :: :: :: ::

Olcsobb liszt a hadisegélyeseknek.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A város köznevelési bizottsága ma délután Varjassy Lajos polgármester elnöklésével ülést tartott, amelyen különböző cikkek bevásárlásáról tanácskoztak. Szóba került Szabolcsi Dezső nagyvágónak az az ajánlata, hogy bizza meg őt a város sertések felhajtására, amely esetben az általa szerzett sertések húsa és zsirja Aradon marad. Megtudta azonban a bizottság, hogy Szabolcsi a következőképpen értelmezi ajánlatát: a város bizza őt meg annak a sertéskontingensnek beszerzésével, amelyet a köznevelési miniszter megállapít, ő a kontingenst ügynökei útján beszerzi, Aradon levigatja s a sertések húsa és zsirja a közönségé marad. De ezzel szemben azt az engedélyt kéri, hogy Bertóty József államtitkár engedélyével ő is vásárolhasson sertéseket, ezeket Aradon vágathassa le s a zsírt Aradról elszállíthassa.

A bizottság nem foglalkozott értelemben az ajánlattal, hanem elhatározta, hogy felszólítja Szabolcsit, nyújtson be konkrét, részletes ajánlatot, amelyet egy szakértőkből álló bizottság fog tárgyalni s ennek véleménye alapján fog a bizottság határozni.

A munkások egyik megbízottja azt a kérelmet terjesztette a polgármester elé, hogy mindazok, akik hadisegélyben részesültek, a régi áron vásárolhassák a lisztet mindaddig, amíg a hadisegélyeket a kormány fel nem emeli. A polgármester és a bizottság minden tájékoztató legmagasabb szinten és legmegszébbmő jóakarattal kezelte ezt a kérdést. A bizottság kimondta, hogy a hadisegélyben részesülők a hadisegélyek felemeléséig a régi áron kapják a lisztet, az így származó árkülönbséget pedig a város abból az 50 ezer koronából fogja fedezni, amelyet a polgármester a hadbavonultak hozzátartozóinak segélyezésére gyűjtött.

Szóba került még a város tejjel való ellátásának kérdése az új tejtrendelethez kapcsolatban. A város tejszükségletének fedezéséről konkrét határozatot nem hozott a bizottság, hanem megvárja Wertheim dr. fővegyészt, akit Hecht Arnold dr., tisztviselő orvos írásbeli javaslatára a város Aradra kértett s akinek már sikerült több magyarországi városnak tejszükségletét biztosítani.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi heti műsor.

Szerdán: Ujdonság először: **A varsói citadella.**

Üsütörtökön: Mindenszentek napján délután 3 és fél órakor mérsékelt helyárrakkal: **Goien.**

Este 7 és fél órakor rendez helyárrakkal: **A varsói citadella.**

Penteken: **Boccacio** operette repris először.

Szombaton: d. u. 3 és fél órakor líjúsági és népies előadás: **A dada.**

Este 7 és fél órakor rendez helyárrakkal: **Boccacio** operette.

* — Várady Margit. Ezt a nevet írjuk a Székvillai borbélyról szóló mai recenzióink homlokára. A mai előadást Várady Margit művésze tette sokáig emlékeztetővé. Hangja üdőbb és szárnyalóbb volt, mint bármikor, sokszor trükk énekművészetéről elismerő szavakat.

Rónának a Székvillai borbély egyik legjobb szerepe, ma is kifogástalan volt. **Kertész** egy kis indispozícióval küzdött. Az előadás különben sok hiányosságról tett tanubizonyosságot. Gyengébb volt, mint ugyanennek az operának múlt szezonbeli előadása. Ma valahogyan a zenekar se volt a régi jó, a diszleteket pedig már unni kezdte a publikum... **Z. A.**

* A színházi iroda hírei. A varsói citadella egy minden tekintetben érdekfeszítő és izgalmas dráma vonzza a közönséget a lenyéltrónó lebilincselő nihilista drámája, mely a szélsőségeket olyan rég óhajtott drámai feladatok elé állítja, amelyekben tehetségük s művészetük egész erejét kifejthetik. Nagyszerű szerepek és pompás jelenetek. A varsói citadella főbb szereplői Harsányi M., Kifer L., Kepcsné, Forgács, Várnai, Kertész Barics stb. Az ujdonságot holnap megismétli a társulat. — **Mindenszentek napján** d. u. 3 és fél órakor Virányi Jenő kitűnő operettje, A gölem kerül előadásra a már ismert elsőrangú szereposztásban. A főszereplők Z. Váradi M., Horváth Miel, Róna, Győző, Polgár S., Várnai, Barics stb. — **Líjúsági és népies előadás.** Szombaton délután 3 és fél órakor tartja a társulat a legközelebbi líjúsági és népies előadást. Ez alkalommal színre kerül Bródy Sándornak a Nemzeti Színházban nagy sikert aratott ujdonsága. A dada; az összes szereplők ugyanazok, mint a bemutatónál volt. — **Boccacio.** Suppe eme híres operettje, mely a mai generáció előtt ujdonságsszámba megy, pénteken kerül színre teljesen új betanulással. A főszereplők Váradi M., Horváth M., Zöldhegyi, Benkőné, Rozsnyó L., Barics, R. Tóth, Győző, Polgár S. stb. A Boccacio egymás után három estén marad műsoron.

* Az **Érdekes Ujság** kitűzött célját, hogy tudnillik minél aktuálisabb legyen, egy-életrevaló ujtással még jobban meg fogja ezután közelíteni s nem a rákövetkező héten, hanem még ugyanazon a héten fog a legaktuálisabb képekkel megjelenni. Az Érdekes Ujság kiadónivatala ezúton is értesíti olvasóit, hogy az említett okból ezután Az Érdekes Ujság már a hét végén megjelenik.

* **Analole France** Szent-Klára kutja Révai Mór választójogi munkája és a több heti ujdonságok kaphatók **Órah** Sándor és Tsa könyvkereskedésében.

Polgárháború készült Franciaországban.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Berlin, Genéből jelentik: Szombaton délután öt órakor a párisi törvényszék épületéből tizenkét automobil indult el, amelyekben ötven-hatvan rendőr ment az Action Francaise szerkesztőségi épülete elé. A rendőrség átkutatta a szerkesztőség és az emeleten levő royalista léga heviségeit. A házkutatás a legnagyobb alaposággal történt. Ezzel egyidőben Párisban és a külvárosokban tizenhárom különböző helyen történt házkutatás, amely meglepő eredménnyel végződött, nagymennyiségű fegyvert és rengeteg agitációs nyomtatványt találtak. Még jóval éjjel után is tartott a rendőrség munkája, amelyet szombaton hajnalban öt órakor újból kezdtek. Dél előtt tizenegy órakor a lefoglalt fegyvereket és nyomtatványokat a hadügyminisztérium épületébe szállították.

A házkutatást és a szigorú vizsgálat elrendelését egy a belügyminisztériumban tartott titkos ülésen határozták el, amelyen jelen volt az igazságügyminiszter, a belügyminiszter, Páris katonai kormányzója, a fő államügyész, a párisi rendőrfőnök és a titkos rendőrség vezetője. Vasárnap reggel ülést tartott a minisztérium, ame-

lyen jelen voltak a legmagasabb igazságügyi hivatalok vezetői, továbbá a rendőrség képviselői. Ezen az ülésen elhatározták a büntető eljárást az Action Francaise és a royalisták ellen polgárháborúra való izgatás címén. Az Action Francaise két szerkesztője, Leon Daudet és Charles Maurras letartóztatásukat várják. A kamara legközelebbi ülésén a szocialisták meginterpellálják a kormányt és állítólag titkos ülést kérnek a felvilágosítások megadása végett.

Két repülő-áltiszt halálos balesete.

(A levegőben felrobbant benzintartály. — Eleven fáklyák a levegőben.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Borzalmas légi katasztrófának volt szemtanuja tegnap délután Lugos város lakossága. Márkus Sándor repülőőrmeester, aki Pegoud egyik legjobbban képzett tanítványa volt, a lugosi császári és királyi repülőosztagnál mint kiképző pilóta volt beosztva. Művészi repüléseit igen sokszor gyönyörködve nézték végig a városbeliek. Nagyon bátor ember volt, aki néha néhány száz méterre a levegőben még azt is megtette, hogy ülőhelyéről felmászott a repülőgép tetejére. Az ilyen bravurstikliért sokszor díjazták meg Kesztrnek József kapitány, a repülőiskola parancsnoka.

Márkus őrmesternek az volt a feladata, hogy a repülőiskola növendékeivel ő végezze a próbarepülést, neki kellett vigyázni arra, hogy a kezdő repülő katonák baj ne érje. Néhány nappal ezelőtt a repülőiskolába vezényelték Demeter Mihály törzsőrmeestert, aki mind eddig a 15. száz ezrednél volt és a harcteréken több kitüntetést szerzett. Tegnap délután kellett Demeter Mihálynak az első próbarepülést megtenni és utjára elkísérte Márkus Sándor őrmester. Mintegy fél óráig keringett a repülőgép a levegőben egymásután néhány szép siklórepülést produkálva.

Mintegy 200 méternyire lehettek a város fölött, amidőn a gép kormányát irányító Demeter törzsőrmeester vagy ötven méternyire ereszkedett le hirtelen, hogy egy újabb manőverrel felemelkedjék. Ez azonban valószínűleg nem sikerült neki s mikor a motorral mesterkedett, a száz liternyi benzinnel megtelt tartály felrobbant. A tűz következtében az egész repülőgép lángot fogott, meggyullad a két szerencsétlen katona ruhája is. Demeter Mihály, aki első utját tette meg, természetesen még ülőhelyéhez volt kötözve, tehát nem is védekezhetett és így szénné égve hullott alá a magasból. Márkus Sándor ellenben, midőn ruhái már lángba borultak és haja is meggyulladt, egy hirtelen mozdulattal leugrott a mintegy 100 méternyi magasságból. Borzalmos látvány volt, midőn az eleven fáklya a levegőből leszállt a földre.

A kitűnő repülőőrmeester szerencsésül végtagokkal, súlyos égési sebekkel borítva terült el a földön. Mellette hevert szerencsétlen bajtársának megüszkösödött holtteste és a megégett repülőgép roncsai.

Márkus eszméletlenül állapotban vitték a kórházba, ahol kis idő múlva magához tért és könnyöregve kérte a melléteülő ápolónőt:

— Nem akarok nyomoréku lenni, az Istenre kérem, alássanak el örökre.

Ugy látszik az égiek meghallgatták a borzalmas sorsú katona könyörgését, mert néhány órai kínos szenvedés után sérüléseibe bele-

Barabás Bélát kérte Deutsch Jozefin gondnokául.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Deutsch Jozefin, Deutsch Izidor többszörös milliomos gabonakereskedő leányának és Radó Kálmánnak romantikus szerelmi regényében fordulat történt. Mint beavatott helyről értesülünk a budapesti árvaszék, amely az állhatatosságában és energikus kitartásával imponálóan küzdő milliomos leánynak házassági kérelmét elutasította, ugylátszik az újabb felvonultatott érvek sulya alatt megváltoztatja álláspontját és nem fog akadályt gördíteni most már a botránytól sem visszariadó és szerelmért végtelenül szimpatikusan küzdő fiatal teremtes vágyainak útjába.

— Nem vagyok én buzaschluss — mondotta Deutsch Jozefin édes apjának és az árvaszék által kirendelt gondnokának Simon Izidor dr. ügyvédnek, amikor azt a kérdést intézték hozzá, hogy miért ellenkezik tulajdonképpen a szülői akarattal és miért ragaszkodik oly makacsul szerelmese elnyeréséhez? Ebben a jellemző kijelentésben található meg annak a küzdelemnek a titka, amelyet Deutsch Jozefin a maga boldogulásáért vív. Nem akarja magát mint adás-vételnek tárgyát az édes apja részéről kezelteni, akinek a felfogása, hogy a két millió korona vagyonnal kezdődik.

— Akinek két millió koronája nincs, annak eszébe sem juthat, hogy a leányomra gondoljon, jelentette ki Deutsch Izidor a sokszoros milliomos göggyével és eme felfogásáról azt hitte, hogy az erősebb, mint leányának a szerelme. Ugy látszik csalódott.

Mint említettük az akadályok elfognak hárnálni és talán már rövidesen házastárs lesz Deutsch Jozefinból és Radó Kálmánból.

A budapesti árvaszék azzal indokolta meg azt az elhatározását, hogy a házasságot nem engedélyezi, hogy Radó Kálmán azzal, hogy Budapestről kénytelen volt aradi csapattestéhez bevonulni, ugyszólván minden jövedelmétől el-esett és egyedül katonai zsoldjából, valamint a Széchenyi gőzmalomtól kapott ezerhatszáz koronából társadalmi állásának nem tudná megteleiben eltartani feleségét. Budapesten ugyanis a Vörös Keresztnél évi kétezernegyszáz, a Hunnia részvénytársaságnál pedig 3600 korona fizetésű mellékállásai voltak, amelyek azonban az említett okból megszűntek.

Ezzel szemben királyi közjegyzői okirattal sikerült bebizonyítania a vőlegénynek, hogy most is évi 7500 korona állandó jövedelme van.

Érdekes érve volt az árvaszéknek az, hogy házasság esetén Radóék nem tudnának megélni, mert a menyasszonynak az a kijelentése, hogy ő is kenyeret akar keresni, nem volt elfogadható. Deutsch Jozefin ugyanis kijelentette, hogy Bécsben mint francia, angol és német levelező háromszáz korona havi fizetéssel állást vállalt. Az árvaszék azonban úgy találta, hogy eddigi életmódja gondtalan munka és küzdelem nélküli megélhetést biztosított számára és nem tehető fel, hogy bele tudna törődni a mindennapi kenyér megkeresésébe.

Deutsch Jozefin ezzel az érveléssel hatásosan szállott szembe és az árvaszékhez adott újabb beadványában megkérdi, hogy honnan veszi ehhez a kijelentéshez a hatóság a jogot, amikor ő maga sorsának irányítására és intézésére arra is képes volt, hogy dúsgazdag szüleivel szakítson.

Az árvaszék azért sem adta meg az engedélyt a házassághoz, mert aggályosnak tartotta Radó Kálmán megbízhatóságát, akit katonai hatóság letartóztatott.

Ez az érv megdőlt azáltal, hogy bizonyítékokat szolgáltatott az árvaszéknek azzal, hogy az apa alaptalan feljelentésére történt a letartóztatás, aki a katonai hatóságnál azt mondotta, hogy Radó a leányát előbb leitatatta és ilyen állapotban szöktette meg, illetve szöktette meg annak határozott akarata ellenére. Minthogy a menyasszony maga tiltakozott eme teljesen alaptalan vád ellen legjobban és többször kijelentette, hogy saját elhatározásából hagyta el a szülői házat, a katonai hatóság szándékos félrevezetése címén megindítja a vizsgálatot a feljelentő ellen.

Ezenkívül pedig Radó Kálmán megbízhatóságának bizonyítására több mint száz előkelő aradi polgár aláírásával kiállított nyilatkozatot terjesztett a budapesti árvaszékhez, amelyből kitűnik hogy ebből a szempontból soha semmiféle kifogás ellene nem merült fel, megbízhatatlanság vádjával távolról sem illethető.

a gazdagé, a szegényé egyaránt, ne üssön el egy sem fényével hivalkodva a többitől, hanem a nagy, az erős, a hatalmas hajoljon le, vegyen karjába egy gyöngét, egy elnagyotottat, támogasson egy roskadozót, segítsen egy segítségre szoruló. Ne adja senki se drága pénzét hervadó virágokra most, amikor oly nagy a nyomor, oly sok a szükség, oly határtalan a szenvedés, ne vásároljunk értéktelen koszorukat akkor, amikor hervadhatatlan virágokat gyűjthetünk.

A szükség, a szenvedés, a nyomor zörgetnek sokak ajtaján, ne hagyjuk ezeket a gögös hódítókat testvéreink házába letelepedni, hanem halljuk meg a kiűzöttek halk szavát, értsük meg az el nem mondott segélykiáltást is s tegyünk meg mindent szegény szenvedőinkért.

Az ideai halottak ünnepe legyen a könyörületes, a testvéri szeretet napja. Nyissuk meg erszényeinket, nyissuk meg úgy, mint réges-régen, amikor még nizzai virágüzérekkel, sok száz apró méccsével díszítettük elhunyt kedveseink sírját, mondom nyissuk meg úgy, nyissuk meg még jobban a szűkölködők, a nyomorogók javára.

Azt már megírta az „Aradi Közlöny”, hogy az árvaszék többször említett határozatában kimondotta, hogy a szülők és gyermekek között felmerült feszült viszony elsimítására legelőszérűbbnek tartja a pártatlan gondnok kirendelését. Mielőtt még az árvaszék hivatalból tárgyalta volna a kérdést, felmerült az a terv, hogy egyezséget kössek meg Deutsch Izidor és leánya között, azonban ez nem történt meg, hanem az egyezségi tárgyalások megindításának mellőzésével kirendelték Simon Izidor dr.-t a Deutsch Károly és fia cég ügyvédjét gondnokul, Deutsch Jozefin azt kérte az árvaszéktől, hogy Barabás Béla dr. Arad főispánját bizzák meg a gondnoksággal. A főispán az iratokhoz mellékelte nyilatkozat szerint erre vállalkozott volna is, de az árvaszék más-kép határozott.

A gondnok Deutsch Jozefin társadalmi állásának megfelelően egy penzióba helyezte el a milliomos leányt és egy patronásbeli nőt rendelt ki melléje, akinek az lett volna a feladata, hogy rábeszélje és rávegye az uri leányt a szülői házba való visszatérésre. Emiatt állandóan panaszkodott a milliomos leány, mert valóságos lelki gyötrelmet volt társalkodónjével való együttélés. Az árvaszék amikor a sajtó ezt szövéttette, elmozdította ezt a hölgyet állásából és társalkodónőül egy spanyol származású arisztokrata hölgyet St. Genois Alieo grófnőt rendelte ki Deutsch Jozefin mellé.

A budapesti árvaszék legközelebb újabb vizsgálat tárgyává teszi ezt a nagy port felvert ügyet és felterjeszti azt a közigazgatási bizottság gyámügyi bizottságához.

Politizáló aradi urinők.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A nők választójoga hogyan alakítja majd a házastársak egymáshoz való viszonyát? Ez a kérdés nagy érdeklődést keltett az aradi nők társadalmában s halomszámra hozza a posta hozzánk az érdekesnél-érdekesebb véleményeket. Lapunk mai számában ezekből két levelet közlünk:

I.

Igen tisztelt Szerkesztő ur! Engedje meg, hogy „Asszonyok a politikában” című cikkéhez én is hozzászóljak. Így írom, hogy szóljak, pedig kiáltani szeretnék, belekiáltani a világba, hogy Magyarország megérti az idők szavát, ha kell, átugorja az évszázados előítéleteket és meghozza a nők választójogát. Ennek a válasz-

Fénytelen halottak napja.

Iria: Parázs.

Már a negyedik háborús halottak napja köszönt reánk, már a negyedik éve járjuk ezt a ködös, borongós novemberi időt. A multak homályba vesző alakjai körül bágyadtan integet felénk a sok-sok őszi rózsá, előtűnik a csillogó gyertyácskák milliója. A békés idők halottak napjainak édes-bus szimbólumait elsodorta a háború vihara; elsöpörte a sok illatos virágot, elfújta a gyertyák világító fényét, nem hagyta meg nekünk csak a kopár sírok vigasztalan sívárságát.

És mi járjuk ma is a temetőt, járjuk a mi Kálváriánkat, járjuk szegestapu cipőben, fapapucsban, sokan mankóval, mülábbal. Ezek kópogása, zörgése a háború szünni nem akaró zenéjeként zsong-bong folyton körülöttünk, elkísér mindenüvé, velünk jő a halottak csöndes birodalmába is, ahol ma egyformán szürke lesz minden egyes sír, de ahol ma a testvéri együttérzés, a megértő szeretet út tanyát.

Igen, szürke lesz ma minden kicsi sírdomb,

Híszén kedvünk szerint úgy sem ékesíthetjük fel kedveseink hantját, nem éri el gondos kezünk a messzi idegenben nyugvó hőseink hamvát, de a szeretetünk, amely ma a nyomort enyhítette, az megtalálta hozzájuk a legrövideb utat. Lépjetez erre az ösvényre ma mindannyian, ti fájdalmas édes anyák, ti bus özvegyek, kicsi árvák, gyászoló arák, lépjetez erre az ösvényre ma mindannyian, akik valakit elvesztettünk a nagy háboruban, s akik valakit visszavárunk onnan. Töröljetez le a mások könnyét, simítsuk ki a gond szántotta barázdákat, az ezek helyébe jövő hálakönnyez, gyöngé mosolyok lesznek azok a hatalmas világító fények, a melyek bevilágítják halottak ünnepe a sírokat, világítanak a halottainknak, reménysugarat küldenek a távol levő mieinknek.

Leikünk meleg érzése, szívünk felebaráti szeretete gyújt ma világot a sírok felé, minden egyes jótett egy szál gyertya, minden felszáritott könny egy fehér őszi rózsá. Ebben az értelemben versenyezzetez, kié lesz a legvirágosabb, a legfényesebb sír.

tőjognak igazán nemcsak önző nő szempontból örülök, hanem szociális érzelmeimmel fogva is, mert az olyan kormány, amely már átérti a nők szavazati jogának szükségét, mennyire tisztában van azzal, hogy a lehető legdemokratikusabb választójogot terjessze ki a politikai jogokból eddig kizártakra. De nem akarok itt, e helyen politikai nézeteimről bővebben beszámolni, tehát csupán arról a problémának a megvilágításáról beszélek, amelyet az igen tisztelt Szerkesztő ur felvetett.

Arra a kérdésre akarnak feleletet hallani, hogy mire vezethet az, ha férj és feleség ellenkező politikai nézetet vallanak? Hogy a családi békét egyáltalán nem veszélyezteti, azt már eleve is ki merem mondani. A férj talán sok esetben konzervatívabb lesz, mint a nő, amin nem is lehet csodálkozni, ha arra gondolunk, hogy neki a politikai jogok gyakorlásához évszázados előjoga van, míg a nő a radikalizmus útján, a demokrácia ébredésével jut e fontos joghoz. De ebből mért lehetne családi perpatva rokra következtetni?

Szerintem a férj és feleség, mint teljesen egyenrangú felek állanak egymás mellett (és nem egymással szemben!) akik mindenkor tiszteltetben tartják az egymás meggyőzését. Most kérdelem, miért volna ez másként, ha politikai meggyőződésről van szó? Mindegyik fél hisz az ő meggyőzésének igazában, ezt együtt le is tárgyalják, anélkül, hogy egyik a másikra akarát ráerőszakolni igyekeznek.

Egyenlő intelligenciájú házastársaknál ez más dologban is így van, mert hisz az az igazi szép házaset, ahol férj és nő megértik egymást. A nőnek különben is olyan finom az érzéke, hogy mindenha megtalálja a helyes utat, úgy a politikában, mint a férje szívéhez.

Itt most már az a fődolog, hogy a feleség politikai meggyőződése miatt ne szenvedhessen a férj, ne legyen ő emiatt üldözésnek kitéve. Ha a nőnek politikai jogai vannak, úgy a felelősség is az övé legyen! No de reméljük, hogy ezen a visszás helyzeten a titkos szavazat fog segíteni, melynek eljövételét vágyó lélekkel várjuk, s melyet a demokratikus fejlődés főfaktorának tartunk.

Most pedig köszönetet mondok az igen tisztelt Szerkesztő urnak azért a kedvességért, hogy előtünk nők előtt is megnyitotta a lap hasábjait, s ezzel mindegy az első alkalmat nyújtotta politikai eszmélkedésünk nyilvánítására. Kiváló tisztelettel Dr. Elek Oszkárné.

II.

Igen tisztelt Szerkesztő ur! Mint az Aradi Közlönynek régi olvasója, bátorkodom — habár nem vagyok aradi nő — egyet-mást a nők választójogáról megjegyezni. Sok év óta vagyok tagja a budapesti feminista-egyesületnek és mint ilyen az 1913-ban Budapesten tartott nemzetközi női választójogi kongresszuson is résztvettem. Már akkor elcsodálkoztam az aradi asszonyok és leányok részvétlenségén, akik ilyen magas fokot álló esemény iránt sem minem érdeklődést nem tanúsítottak, habár Ázsia kivételével a többi négy világrész fényesen volt képviselve.

Azóta a magyar feministák háromszor megkísérelték az aradi asszonyokat és leányokat letargiájukból felébreszteni, azonban hiába, nem sikerült nekik; miért? Valószínűleg azért, mert a női kérdés az aradiaknak nem eléggé — divatos!

És ime mindazonáltal a magyar nők most mégis választójoghoz jutnak, miután a háboru a női kérdést legalább is két évszázaddal előresodorta, mert a nők e három súlyos esztendőben megmutatták, hogy kötelességük teljes tudatában családjuk részére és hazájukért mindent fényesen elintéznek és helyüket mindenütt megállják, ahol arról van szó, hogy komoly munkát végezzenek! A háboru nagy igényekkel lépett a nő elé, kit most már nem lehet — mint azelőtt — kiskorú lénynek tekinteni. Százcezer esetben családientartó lett és éppen ezért legfőbb ideje, a megillető jogokkal felruházni. A választójog azonban nem elegendő neki, nemcsak választó, de választott is akar lenni, hogy a parlamentben nővéreinek kívánságait és panaszait előhozassa, hogy a régi, elavult törvények helyett az új törvények meghozásán részt vehessen, minthogy a férfiak még a legjobb esetben sem tudják magukat beletalálni a

lelkiéletébe és azután a férfiak a törvényeket mindig csak saját részükre alkotják, lásd az 1897. évi XXXIII. törvénycikk 5. szakaszát!

Hogy a politika az asszony részére nem „terra incognita”, bebizonyítja a világtörténelem a leghomályosabb őskortól, a legújabb korig és ha politikával általában néha-néha foglalkozik is, úgy ez sem a házasság harmóniáját, sem pedig a családi élet egyensúlyát hátrányosan befolyásolni nem fogja és az asszony nöcsőségét a jövőben is megíarthatja a szó legszorosabb értelmében, de ki fog lépni szűk látköréből, érdeke mindenre ki fog terjedni. szóval éleslátású lesz; s így a férfi is be fogja látni, hogy élettársa, gyermekeinek anyja és nevelője, vele egyértékű és büszke lesz rá, hogy ezt a törvény is szentesíti.

Személyes politikai nézetem teljesen ellenkezik férjem politikájával, de határozottan és becsülettel állíthatom, hogy ezen a téren egyetlen szóváltás sem volt soha közöttünk; végül még megjegyzem, hogy neves politikusokat becsülni és emberekért rajongani lehet, anélkül, hogy elveik által vezéreltetnők magunkat!

Teljesen megvagyok győződve arról, hogy az aradi asszonyok és leányok, kik magasióku intelligencia és nagy műveltség hírnevével ékesek, hazánk vezetőnöihez szívesen fognak csatlakozni, mert „itt az idő, most vagy soha!” Mert csak így tudjuk nagy Széchenyink bölcs mondását: „Magyarország nem volt, hanem lesz” igazán megvalósítani.

Fogadja mélyen tisztelt Szerkesztő ur, jelen sorok közléséért hálás köszönetemet, kiváló tisztelettel Lippa, 1917. október 28. Schwarz Jánosné.

Tejes viz — literje 120 fillér.

(Tömeges visszaélés Aradon a tejjel és a vajjal.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Néhány nappal ezelőtt kormányrendelet jelent meg, amely radikálisan akar véget vetni a tejjel való üzérkedésnek. Tudvalevőleg ez év tavaszán rendeletet bocsátott ki a miniszterium és megállapította, a tej országos maximális árát. E rendelet értelmében Aradon legfeljebb 64 fillérért volna szabad a tej literjét adni, az irós vaj kilogrammjáért pedig 10 koronát szabad követelni. A kormány kivételesen megengedte, hogy a buzsáki gazdaság által szállított tejet, amely tudvalevőleg több, mint négy százalék zsírt tartalmaz, 80 fillérért adhassák literenkint. A buzsáki gazdaság azóta tényleg 80 fillérért adja a tej literjét, sajnos azonban most már hétről-hétre kénytelen redukálni a szállítandó mennyiséget takarmányhiány következtében.

Mint említettük, a miniszterium röviddel ezelőtt újabb rendeletet bocsátott ki, mert belátta, hogy a néhány hónappal ezelőtt megjelent rendelettel nem érte el a kívánt célt. Az új ukáz azt tartalmazza, hogy a hatóságnak kötelessége lefoglalni az összes tejtermékeket és aránylagosan elosztani a lakosság körében. Legelsősorban a kis gyermekek és betegek, azután a várandós anyák és végül a felnőttek kaphatnak tejet. Hogy miképpen oldják meg Aradon ezt a nehéz kérdést, arról még nem szerezhettünk értesülést, mert az illetékes tényezők mostanig nem foglalkoztak az ügygyel. Annyi bizonyos, hogy Aradon rendet kell teremteni

ezen a téren is. Sajnos, most már alig van néhány nagyobb tejgazdaság, amely direkt Arad lakosságának szállítja a tejet. Amióta az aradi tejszarnok beszüntette működését, helyesebben amióta a környékbeli uradalmak nem kötötték meg újból a szerződést a tejszarnokkal, azóta a lakosság tejjel való kielégítése valósággal mizerabilis. A környékbeli nagy gazdaságok múlt évi termelésüknek ugyszólván csak a felét produkálják most, mert tehénállományuk jelentékeny részét áruba bocsátották. A város lakossága teljesen ki van szolgáltatva a falusi kisgazdáknak, egy-két tehenes parasztnak kénye-kedvének. A környékbeli kis parasztnak gazdaságokból husz-harminc literenkint szállítják be a felháborító mértékben felvizezett tejet, a melyért literenkint százhusz-száznegyven fillért követelnek a kapzsi, lelketlen tejes asszonyok. Általános a panasz, hogy különösen néhány hét óta csaknem élvezhetetlen a falusi parasztnak asszonyok által Aradra szállított méregdrága tej. Az aradi rendőrség ügyes és ambiciózus detektivjeinek valóban nem nagy fáradságot okozna e tejes asszonyok leleplezése. Akármelyik tejes asszonyt megfigyelhetik valamennyien legalább 120 fillérért szállítják a felvizezett tejet.

Azonban nemcsak a tejjel üznek visszaélést, hanem a vajjal is hihetetlen csalásokat követnek el Aradon. Vannak olyan családok, akik a piacon összevásárolják a tejjel és vajjal pancsolják, amelyet aztán kilogrammonként 25—30 koronáért árusítanak, holott a maximális ára az ilyen irós vajnak legfeljebb 10 korona. A hatóság feladata, hogy ez üzérkedéseknek véget vessen. Az újabb kibocsátott kormányrendelet megkönnyíti a hatóság eme feladatát.

Csak jövőre tárgyalják a választójogot.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: A képviselőház tegnap délután bizonytalan időre elnapolta magát. A legközelebbi ülés előre láthatólag november 8 és 10-e között lesz. Az első ülésen beterjeszti Wekerle Sándor miniszterelnök az 1918 évi költségvetést, amelynek bizottsági tárgyalása ezuttal szokatlanul hosszú ideig, valószínűleg, két-három hétig tartani, mert a háborus évek alatt a kormányok nem terjesztettek elő költségvetést, hanem csak indemaitással dolgoztak. — A bizottságban nagy vitára van kilátás.

A választójogi törvényjavaslat benyújtására november végén kerül a sor. Az eddigi tervek szerint a törvényjavaslatot egy 50 tagból alakítandó bizottság elé vitalják. Ez a bizottság újév után kezdi meg tanácskozásait és legalább két hónapig fog tanácskozni. Politikai körök felfogása szerint a választójogi törvényjavaslat parlamenti tárgyalása márciusban kezdődik és a parlamentben nagy széleskörű vita indul meg úgy, hogy a reform tárgyalási ideje belenyúl a nyári hónapokba.

Cserebere drága butorokkal.

(Arad-Budapest-Bécs és vissza.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Amikor kitört a háboru, tudvalévőleg az üzleti életben kétségbeesztő pánik keletkezett, mert mindenki azt hitte, hogy a kereskedelem és ipar teljesen tönkremegy. A háboru első három hónapjában tényleg olyan jelek is mutatkoztak, hogy a kereskedelem talán öt esztendőig sem fogja kiheverni a háboru okozta csapásokat. A kereskedelem azonban sokkal hamarabb magához tért, mint hinni lehetett volna és ma már olyan lendület uralkodik az üzleti világban, amilyenre igazán senkisémm tud visszaemlékezni.

Az ipar sokkal nehezebben jutott a rendes kerékvágásba a háboru alatt és különösen a butoripar szenvedett rendkívül sokat. A butorgyárak üzeme úgyszólván a háboru első két esztendőjében részint szünetelt, részint pedig csak vontatottan működött. A butorgyárak munkásait hadbaszólították, tehát még ha akart volna is termelni az ipartelep, akkor sem tudott volna. Különben a butor iránt olyan minimális érdeklődés mutatkozott, hogy a gyárosok még akkor sem mertek dolgozni, ha elég munkaerő állott is rendelkezésükre. Akiben volt előrelátás és élelmesség és akinek kellő tőke, valamint megfelelő munkaerő állott rendelkezésére, az a háboru legelső évében sem hagyta tétlenül műhelyét és termelt a háboru utáni időkre. A legjobb szimatu butorgyáros sem sejtette ugyanis, hogy még a háboru folyamán nagy kelendősége lehet a butornak. Most pedig elkövetkezett az a korszak, amikor a butorért olyan árat kapnak a gyárosok, amilyent sohasem reméltek. Van olyan aradi butorgyáros, aki közvetlenül a háboru kitörése előtt egy bőrbutorgarnitúrát eladott hatszáz koronáért. A vételárat a tulajdonos ki is fizette, de mivel kitört a háboru, nem tudta azt elszállítani és arra kérte a gyárost: adjon helyet az árunak raktárában. A garnitúra most is ott van a gyárosnál, mert tulajdonosa még mindig katonai szolgálatot teljesít és nem intézkedhetik hazaexpediálása iránt. A gyáros a hatszáz koronáért eladott garnitúrát most négyezer koronáért értékesíthetné.

Bámulatos, hogy milyen kereslet mutatkozik butor iránt. A gyárak nem győznek eleget termelni. A háboruban meggazdagodott parasztok az ócska festett butorokat mind kidobálják, vagy az istállóba rakják és finom palizander, vagy szilfa butort rendelnek park-klubbeli fotelakkal és kanapéval. A magyarországi fővárosi és vidéki gyárosok természetesen nem tudják teljesen kielégíteni a szükségletet és ezért Ausztriához fordulnak. De Ausztriában szakasztott olyan a helyzet, mint nálunk. Ott is ugyanolyan nagy a nyersanyaghiány, ott is kevés a munkaerő és a bécsi gyárosok viszont budapesti kollégáikhoz fordulnak finomabb butorokért. Ez év májusa óta alig mulik el hét, hogy bécsi nagyobb butorgyárosok tömegesen ne szállítanak hajón butorokat Budapestre. Úgyszólván minden vételárat hajlandók megadni és a budapesti gyárosok ez év szeptemberéig készséggel át is adták a raktárakon lévő árukat, mert a bécsiek igen jó árat kínáltak azokért. Szeptember második felében azonban nálunk is olyan elképzelhetlen kereslet indult meg előkelő kivitelű butorok iránt, hogy most már a budapesti gyárosok szinte könyörögnék bécsi kartársaiknak: adják vissza nekik jó drágán azokat a butorokat, amelyeket ők májustól szeptemberig szállítottak az osztrák városba. Körülbelül négy héttel ezelőtt meg-

indult ezeknek a butoroknak Bécsből való visszavándorlása, természetesen horribilis áremelkedéssel.

Szakasztott ugyanez a helyzet az aradi és a budapesti gyárosok között. Aradon van néhány nagyobb butortelep, amely körülbelül másfél évvel ezelőtt megkezdte a nagyban való termelést, mert arra számított, hogy még a háboru befejezése előtt kezdetét veszi az ellenségtől megtisztított országrészek rekonstruálása és akkor szükség lesz nagyobb mennyiségben butorokra. Azok a budapesti gyárak, amelyek nem gondoskodtak előre butorokról, értesültek az aradi és más vidéki gyárak termeléséről és arra kérték a vidéki butorszakmabelieket: engedjenek át készleteikből bizonyos mennyiséget. Az aradiak közül számosan teljesítették ezt a kívánságot és mintegy két hónappal ezelőtt nagyobb mennyiségű butort szállítottak Budapestre. Időközben aztán Aradon és a környéken megindult a butor iránti rendkívüli érdeklődés és az aradi cégek most egymásután vásárolják vissza Budapestre azokat a butorokat, amelyeket kevés idővel ezelőtt ők adtak el.

Visszaelés három aradi tanár nevével.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Aradon úgy látszik egy egészen különös titkos szekta alakult: a „besugók“ szektája. Nem a „fülbesugók“-ról van szó, bár ezek is vannak annyian, hogy egyesületet alkothassanak, legalább is a korzón elég példány sétál belőlük. Azokról a sötét lelkekről irunk itt, akik a békében a családi szentélyek titkos négy fala közé furakodtak be, kilesték a takargatott eseményeket, dus fantáziájukat szabadjára eresztették aztán — levelet irtak. Természetesen — „névtelen levelet“. Hogy emberek nyugodt lelkét megbolygatták, családi boldogságokat dultak fel: mi volt ez nekik? semmiség! A lelkiismeretlenségnek a típusai voltak ezek a névtelen levelírók, akiknek megvetésreméltó eljárását nem is lehet eléggé megbélyegezni. Ezek a hullaférgék most átvedlettek a háboru hiánáivá. A családi élet szellőztetéséről most le kellett mondaniok. A családfenntartók nagyrésze a fronton van, az itthonmaradottakkal egyelőre nem érdemes foglalkozni. Majd... majd ha hazatérnek a férjek, majd akkor... Lesz dolga a névtelen leveleknek.

Addig azonban itt vannak a felmentettek.

— Milyen nagyszerű dolog rettegésbe ejteni ezeket, behivatni katonának, vagy nem öröm az, ha ezeket is elvinnék az olasz front-ra? Legalább meglátják hamarosan Vencét...

Körülbelül így gondolkozik a tréfás háborús hiéna s megírja a levelét. Most már nem névtelenül. Rájött ugyanis, hogy a katonai hatóságok irodáiban van egy rendkívül hasznos butordarab, a névtelen levelek számára: a papirkosár... Kitalált tehát egy új trükköt. Most névalírást hamisít és a kiszemelt áldozat nevében kérvényt ír egyenesen a hadügyminiszterhez. A kérvényben felszólítja a minisztert, hogy azonnal hívja be az „alulírottat“ sürgönyileg szolgálattételre, mert ég benne a láng, hogy

részt vegyen katonailag is a világháboruban. A hamisított aláírással aztán megjárja az ilyen levél az összes hivatalos fórumokat, amíg kiderül az igazság. Az ilyen bűnös tréfa kieszelője persze nem veszi tekintetbe, hogy mennyi időt lop el az egyes hivataloktól s mennyi bosszúságot okoz munkás és hasznos dolgot művelő embereknek. Vagy talán éppen ez kell az ilyen romlott világnézetű embereknek?!

Aradon most halomszámra gyártják az efféle hamis folyamódásokat. Csak nemrég a város egyik főtisztviselője, majd a megye egyik előkelő állású hivatalnok nevében küldtek el ilyen iratokat. Most banktisztviselők, gyárosok, ma pedig három tanárok nevével éltek vissza. A három középiskolai tanár nevében irt levelet, amelyben az illetők maguk kéri felmentésük megszüntetését, mert belátják, hogy nélkülözhetők — a honvédelmi miniszterium áttette a kultuszminiszteriumba, onnan a főigazgatóság-hoz és végül Aradra került, ahol kiderült az aljas hamisítás.

— Igazán kívánatos lenne, hogy ezt a „pokoli ötletek“-ben gazdag egyéniséget, esetleg társaival együtt, lelepleznék, hogy alapos pontot lehetne tenni végre ennek a dolgos emberek társadalmá ellen indított házának a végére.

Kadorna futása.

(Fogságba a Spezia-dandár.)

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Cormons elfoglalása rövidesen magaután vonja egész Gradiska visszahódítását, amelynek fővárosa Gradiska és határvárosa Corvignano felé első isonzói hadseregünk követi Görz és Monfalcone irányában Conzaga herceg visszavonuló harmadik hadseregét.

Udine elfoglalása megtörtént.

A foglyok vallomása szerint Viktor Emánuel király az offenzívánk megindulása éjszakáján, Kadorna pedig Cividale eleste után autón menekült az udinei kastélyból.

Annaka hadtestnek vezérkari főnöke, melynek legnagyobb része volt az áttörésben, a következőket mondotta:

Az ellenség meglehetősen bizonyossággal tudta, hogy támadásunk nem Tirolban, hanem az Isonzó-fronton fog megindulni. Ezt igazolja hogy alpini csapatainak legnagyobb részét a tirolói frontról idehozta. Az olasz a támadásban jó katona, a defenzívában azonban hiányzik belőle a kellő erkölcsi erő. Tizenegy Isonzó-csatában a magyar és osztrák csapatokat még az ötvenórás pergőtűz sem törte meg ellentálló erejében, ezzel szemben a mi pergőtűzünk néhány órán belül megtette hatását. A tüzérségi előkészítés rövid volt, ereje azonban példátlan a maga nemében.

— Hihetetlen, hogy csapataink mit produkáltak. Az időjárás rossz volt, az ellenség felderítési munkálatait megnehezítette ugyan, azonban annál súlyosabban érezték terhét a mi támadó katonáink. Esőben és hóban, sáros, síkamlós és jeges talajon rohantak előre teljes felszereléssel — csodálatos volt! Az én szakaszomon volt egy pont, ahol fáradhatatlan hőseink egy 1114 méter magas hegyre kapaszkodtak fel ilyen terepviszonyok mellett. A szervezés példás volt. Két kitűnően maszkírozott felvonulási uton, melyen alig fér el egymás mellett két járómű, vonultak fel csodálatra méltó rendben haderőink. A szövetségesek minden tudásukat, minden tapasztalásukat, egész hadi művészetüket lathavetették, de azután minden a legpontosabban ment, mint a precíziós óra szerkezete.

— A mi hadtestünk körzetében fogtuk el többek között a híres Spezia-brigádöt, amely a 125. és 126. gyalogezredéből állt. De különösen sok alpinit ejtettünk itt foglyul, akiknek felbukkanása bizonyítéka annak, hogy az olaszok jól tudták, hol fogjuk őket megtámadni.

HIREK.

December 3-án összeül a delegáció.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Bécsből jelentik: Az Urakháza mai ülésének végén elhatározta, hogy holnap megválasztja a delegáció tagjait. Politikai körökben elterjedt hírek szerint a delegációt december 3-ára Bécsbe hívják össze. E hírek szerint Wekerle és Seidler legutolsó budapesti tanácskozása alkalmával határozták el a delegációk összehívását. A legutolsó delegáció 1914. április 28. és május 29. között ülésezett. Ezt a delegációt az akkor betegeskedő Ferencz József képviselőtében Ferenc Ferdinánd főherceg nyitotta meg a budai várban. A trónbeszédben hangsúlyozta, hogy az osztrák és magyar kormány egyetértve a szövetségesekkel igyekeznek barátságos viszonyokat apálni az egyes kabinetek között, hogy a békét fenntarthassák és erősíthessék.

Öngyilkos milliomas fia.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

A budapesti rendőrséget titokzatos ügy foglalkoztatja tegnap óta.

Az este tíz perccel tíz óra előtt megszólalt a mentők telefonja:

— Itt Strasser beszél, tessék azonnal kijönni a Mérleg-utca 2. számú házba. Öngyilkosság történt.

A mentők minden további kérdezősködés nélkül, automobilon kimentek a házhoz és az első emeleten, a kettes számú lakás ajtaja előtt, ott találták már a 2135. számú rendőrt, aki elmondta nekik, hogy Strasser Jónás ismert nevű milliomas fia, Strasser Henrik öngyilkossági kísérletet követett el. A mentőorvosok azonnal bementek a lakásba. Az ebédli pamlagján feküdt Strasser Henrik, vérző melllel, körülötte édesatyja és Józsa nevű luga foglalatostoktak, akik nagy meglepetésre tiltakoztak a mentők beavatkozása ellen és nem engedték őket közel a sebesülthöz:

— Csak múlt rosszul, — mondta Strasser Jónás, — nincs semmi különösebb baja a fiának.

Azt sem engedték meg, hogy a mentők a fiatal ember nacionáléját felvegyék. A mentők elunták a hiábavaló kérdezősködést és eltávoztak.

Strasser Henrik huszonnégy éves fiatalember és a Magyar Általános Takarékpénztár tisztviselője. A boldogtalan fiatalember egyik lábát régebben amputálták s azóta műlábon jár. Hozzátartozói azt állítják, hogy baleset történt. Sérülése tényleg könnyebb természetű. A rendőrségen folyik a vizsgálat.

— **Minisztertanács.** Budapestről telefonálja tudósítónk: A kormány tagjai minisztertanácsot tartották, amelyen folyó ügyekkel, többek között a lakáskérdéssel foglalkoztak.

— **Barabás Béla elutazott.** Barabás Béla dr., Aradváros főispánja ma reggel hosszabb tartózkodásra Budapestre utazott, ahol a város több fontos ügyében fog illetékes helyet eljárni.

— **Lobogódiszben a város.** Az októberi szellő ma délután lobogókat lengetett a városban. Udinet, olasz ellenségünk főhadiszállását vitéz csapataink hűséges szövetségeseinkkel karöltve elfoglalták. Ennek öröme a várost fellobogózták a magyar trikóval és csak természetes, hogy a nemzetiszínű zászló mellé odakerültek vitéz szövetségeseink lobogói is,

— A német kancellárválság. Berlinből jelentik: Múltan valószínű, hogy Haerling gróf nem vállalja el a kancellárságot, valószínűnek tartják, hogy Posadowszky gróf volt kancellár-helyettes kap megbízatást.

— **Magyar nemesség.** A király Boeriu János vezérőrnagynak és törvényes utódainak a magyar nemességet Polichnai előnévvel díjmentesen adományozta. Boeriu vezérőrnagy évekkal ezelőtt mint alezredes az aradi házi-czredben teljesített szolgálatot. A kiváló katonát a város előkelő társaságai kedvelték és megbecsülték.

— **Nincs újságpapír Budapest.** Budapestről telefonálja tudósítónk: Az Újságpapír Központ igazgatsága ma délután rendkívüli ülésre hívta össze a fővárosi napilapok képviselőit, mivel a Budapestben levő újságpapírkészlet minden kérés és ígéret ellenére sem több egynapi szükségletnél.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Tekintettel a fokozódó papírhiányra, amely a lapok megjelenését teljesen veszélyezteti, ma a hírlapok szindikátusa elhatározta, hogy egyelőre holnap reggeltől kezdve a lapok nyolc oldalon jelennek meg.

— **Katonai kitüntetések.** A király díszérő elismerésben részesítette Schwartz Mihály 2. honvédelmi alvezredbeli tartalékos hadnagyot, Endrődy Géza a 307. honvédelmi alvezrednél beosztott 2. honvédelmi alvezredbeli századost a király a 3. osztályú vaskorona-renddel tüntette ki.

— **Tízezer köbméter fát kap a város.** A Fátértékesítő Hivatal értesítette a várost, hogy tízezer köbméter tűzfát indított utnak Aradra a város lakossága szükségletének fedezésére. Lős Rezső helyettes polgármester ebből az alkalomból megbeszélést hívta össze az aradi fatereskedőket, hogy a fa szétosztásának módjait megállapítsák. A helyettes polgármester kijelentette, hogy ez a tízezer köbméter fa nem érinti azt a famennyiséget, amelyet a város már régebben beszerzett aradi kereskedőtől. Lős Rezső arra kérte a hála megjelent fatereskedőket, akik 15 százalék hasznot kértek a feladása után, hogy mérsékeljék igényeiket, mert az egyik fatereskedő hajlandónak nyilatkozott önköltségen árusítani a fát a közönség részére. A tízezer köbméter fából egy-egy aradi család fél öl fát vagy egész ölet kap. A fatereskedők a végleges választ pénteken adják meg a polgármesternek, hogy a szombati tanácsülés határozzon, hogy melyik ajánlatot fogadjao el. A fát a Béla-téren helyezik el, ahonnan könnyebben lehet beszállítani a városba.

— **Halálozás.** Aradváros tanítókarát súlyos veszteség érte. Meghalt **Bancsák István** polgári iskolai tanár, aki szolgálattételre a kultúrpalotába volt beosztva. A szorgalmas, szimpatikus fiatal tanár, aki mindössze 35 esztendő volt, 12 nappal ezelőtt mellhártyagyulladásban megbetegedett. Ma délelőtt állapota válságosra fordult s dél felé megváltotta szenvedésétől a halál. Halála igaz, mely részvétet kelt mindennütt, ahol a szeretetreméltó fiatal pedagógust ismerték.

— **A Gyermekkorház működése.** A Gyermekkorház bizottsága **Varjassy Lajos** polgármester elnöklésével ma délután ülést tartott, a melyen **Posgay István dr.** igazgató-főorvos bemutatta a kórház 1916. évi zárszámadását és 1918. évi költségvetési előirányzatát. 1916-ban megkészszerződött a kórház forgalma s ezért a városnak eddigi 35 ezer korona hozzájárulása 11 ezer koronára redukálódott. Az ápolási napok száma 1916-ban 37 ezer volt, szemben az 1915. évi 20 ezerral. A jelentést a bizottság üdomásul vette.

— **Tárgyalás közben megbetegedett táblabíró.** Mint részvétellel értesülünk, az aradi törvényszék egyik büntető tanács ülésén, az elnöklő **Lehrman Viktor** táblabírót, tárgyalás közben rosszul lette meg. A tanács azonnal félbeszakította munkáját és a bírák gondoskodtak, hogy a hirtelen megbetegedett elnökhöz orvost hívjanak. **Frint Sándor dr.** megvizsgálta a szenvedő táblabírót, és oly nagyfokú gyomorimitációt állapított meg, hogy a mentőkkel a kórházba kellett szállítani. Itt **Löwinger Miksa dr.** főorvos vette kezelés alá. Este a fájdalomak csillapodtak. Holnap állapítják meg a rosszulletet okát és eredetét.

— **A vasúti tarifaemelés elhalasztása.** Mint illetékes helyről értesülünk, a máv. igazgatósága úgy intézkedett, hogy a viteldíjak felemelése csak **november 15-én történik meg.** Addig a mostani tarifa marad érvényes.

— **Tanári kinevezések.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter **Sztehló Nándor** petrozsényi főgimnáziumi, **Adorján Jenő** petrozsényi főgimnáziumi, **Gaal Kálmán** karánsebesi főgimnáziumi, **Zohay Dezső** karánsebesi főgimnáziumi, **Holló László** karánsebesi főgimnáziumi, **Bauer Oszvald** petrozsényi főgimnáziumi, **Jobbai János** petrozsényi főgimnáziumi, **Valent István** dévai főreáliskolai, **Bezzegh Gyula** lugosi főgimnáziumi tanárokat és **Koszó János** aradi főgimnáziumi tanárt a IX. fizetési osztályba rendes tanárokká nevezte ki.

— **Házvétel.** **Reich B. Károly** megvásárolta a Boros Béni-tér és Nádor-utca sarkán álló **Nopcsa-féle** házat százhetven ezer koronáért. — **Weisenburger Nándor** megvette az Erzsébet-köut és Tabajdy-utca sarkán álló volt **Barabás Béla-féle** házat száznegyven ezer koronáért.

— **Értékpapírok záróárnyolama.** Budapestről telefonálja tudósítónk: A magánforgalomban ma a következő értékpapír záróárnyolamok voltak: Magyar Hitel 1490, Osztrák Hitel 1071, Agrár bank 1170, Fabank 1040, Hazai bank 788, Kereskedelmi bank 6440, Magyar bank 1000, Magyar Általános Kőszénbánya 2480, Salgótarjáni Kőszénbánya 1360, Beocini Cementgyár 1335, Viktória malom 2470, Konkordia malom 1195, Borsod-Miskolci malom 1810, Rimamurányi vasművek 1315, Fegyvergyár 1200, Ruggyalta-nyár 1355, Klotild vegyipar 775, Nasicai Tananyaggyár 3900, Osztrák-Magyar Államvasutak 1180, Adria Tengerhajózás 2200, Atlantica 1940.

— **Aradi hadisérült katonák utókezelésén.** A háboruban megsérült katonáknak utókezelése, intézetekbe való juttatása eddig nehézségek között történt. Most — mint budapesti tudósítónk telefonon jelenti e téren a hadvezetőség díszretreméltó reformokra határozta el magát. A már életbeléptetett intézkedések értelmében, budapesti munkatársunk információi szerint az Országos Hadigondozó Hivatal szakorvosokat küld ki az aradi lábadozó osztagokhoz és az aradi hadikórházakhoz azért, hogy az utókezelésben sürgősen részesítendő hadisérültket az egészségügyi intézetek és lábadozó osztagok parancsnokaival és orvosaival kiválasszák és azokat rövid uton megtelepítézetben helyezték el. Együttal elrendelték, hogy fentebbi módon eljáró bizottságok által a hivatal intézeteiben való elhelyezésre kiválasztott hadisérültket minden esetben rövid uton, szolgálati jegy mellett a róluk kiállítandó kimutatásoknak pótlólag az Országos Hadigondozó Hivatalhoz való beküldésével, a hivatal budapesti Timót-utcai utókezelő gyógyintézetének adják át. Minden esetben az Országos Hadigondozó Hivatal 41076—OHGH. számú rendeletére kell hivatkozni.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefontelegram.

Olaszország nem köt külön békét.

Lugano. A Corriere della Sera írja: Az offenzívának az a célja, hogy Olaszországot különbékére kényszerítsék. Ezt nem fogják elérni. Az ellenség offenzíváját e célja érdekében sohasem fogja siker koronázni.

Lugano. Az olasz határ elzárása arra vezetendő vissza, hogy az olasz kormány meg akarja akadályozni, hogy a svájci lapok megérkezzenek, hogy így a nép előtt eltitkolja a katasztrófát, különösen a foglyok számát. Ennek ellenére majdnem egész Olaszországban elterjedt a borzalmas vereség híre. A határozat a külföld előtt is titokban akarja tartani a katasztrófa hatását. Nagyjában most az történik, mint néhány héttel ezelőtt a turini zavargásoknál kicsinyben.

Genf. A párisi kormányajtó nagyon elégedetlenül állapítja meg, hogy a katonai válságos állapot mellett Olaszország politikai vezetői között viszály van. A Matin kéri Sonnino-t, küzdje le ellenszenvét Orlandó és Nitti ellen, engedelmessé tegye a király kívánásának, aki Sonnino-ban látja az emente bizalmi férfit az olasz kormányban. Hervé jajveszékelve állapítja meg, hogy az olasz vereségek Franciaország és az entente sorsára nagy hatással lesznek. A német és osztrák-magyar hadvezetőség újból bebizonyította fölényét. A Figaro nem tudja megérteni azt a gyorsaságot és pontosságot, amelylyel az osztrák-magyar és német hadvezetőség keresztülvitte tervét és pár óra alatt megsemmisítette az olasz hadvezetőség terveit. Kadorna elfelejtette, mondja a Figaro, hogy a német és osztrák-magyar tüzérség el nem érhető teljesítményekre képes. A háború egész történetében nincs hasonló gyorsasággal lejátszódó és fejlődésű dráma.

Lugano. Comoból jelentik, hogy ott nagy munkászavargások törték ki. Közlebbi adatok hiányzanak.

— Szabadlában a főhadnagy gyilkosa.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Ma negyete, hogy Hojtás Károly a beocini cementgyár igazgatója agyonlőtte családi élete megrontóját, Schönbaum János főhadnagyot. Hojtást letartóztatták és megindították ellene a vizsgálatot. A budapesti törvényszék vádtaése ma beocini gyár által felajánlott 40 ezer korona óvadék ellenében szabadlábra helyezte Hojtást, aki ma már el is hagyta a fogságot.

— Történelmi kosztümökben jelenik meg Darrison Gerirud november 3-án este a kultúrpalotában rendezendő hangversenyen. A világhírű művész kincseket érő ruhái feltűnést keltettek a kontinensen és nagy segítségére voltak abban, hogy műtáncát kellőképp illusztrálhassa. Neufeld Grete zongoraművész most először lép az aradi közönség elé. Külföldi nagy sikerei garanciát adnak arra, hogy amit nyújtani fog, elsőrendű. Jegyek a hangversenyre Scherhag H. és Fia cégnél 1—10 korona árban válthatók.

— Gyors és gépirás tanfolyam. Minden hó elsején kezdődőleg gépirás tanítás az összes rendszerű írógépeken gyorsírás és irodalmunkálatok tanítása szaktanár vezetésével. Beiratkozni minden nap lehet: Bodnár József írógép vállalatánál. Arad, Weitzer János-utca 11. Telefon: 11-41.

— Karácsonyi albumok Kerpelnél előjegyezhetők.

Genf. Az itteni lapok Rómából a következő táviratot kapták: A német és osztrák-magyar offenzíva hatalmas erővel halad előre. Bebizonyult, hogy Németország és Ausztria-Magyarország főtámadását Olaszország ellen intézte. A központi hatalmak jól tudják, hogy ha sikerül az olasz hadsereget gyöngíteni, akkor az entente egész katonai rendszerét veszélyeztetik.

Berlin. A Berliner Tageblatt haditudósítója Koester dr. a következőket jelenti Tolmeiból. A tegnapi nap hatalmas sikere a gyönyörű szép nyári idő és a nem utolsó zsákmány olasz élelmiszerekben a csapatok hangulatát hatalmasan emelte. A hadsereg oly kedvvel halad előre, mint az elmúlt hadi évek nagy napjaiban. Folyton jönnek a foglyok és ugyszólván őrizet nélkül vándorolnak kelet felé. Ha valaki megkérdi őket, hogyan érzik magukat, egyhangulag ezt válaszolják:

— Benissimo! (Nagyon jól!)

Berlin. A megvert olasz iszónói sereg rendetlenül menekül Tagliamento mocsaras területei felé. A visszavonulást megnehezíti a menekülő polgári lakosság áradata. Az olasz sajtó tovább is titkolja a katasztrófát. A szövetségesek kisebb sikeréről beszél, mely nem ingatta meg az erős olasz védekezést.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti: A flandriai harctéren a pergőtüzélest erős támadások követték, amelyek Pachandale ellen irányultak. A falut elvesztették. Erőteljes ellentámadások ismét kivertték az ellenséget. Geluvelnál az angolok támadásai összeomlottak.

A Maas keleti partján élénk tüzérségi harc. Keleten nem volt fontosabb esemény. Az olasz fronton előre megyünk.

Ypsilanti hercegnő cipői.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Andrásovics Imre dr. táblabíró elnöklésével összeült az ötös cipőbíróóság. A fogyasztók részéről Hauser Simon, Deutsch József, a cipészek részéről Schall Antal és Grasófi Viktor itélkeznek eleven és halott cipők felett. A jegyzőkönyvet Beosey Gyula dr. vezeti. Néhány széttagozott, szétmállott cipő után Ypsilanti hercegnőnek remekbe készült, kézzel himzett parányi cipellője, gróf Zichy Rafaelné és Teleki Blanka grófnő arisztokratikus lábaira szabott egy-egy pár csudacipő kerül a bíróság asztalára. Farkas József, a Duna-utcai cipésmester vállalja az inkriminált cipők szerzőségét. Ugy történt, hogy a rendőrség razzitát tartott a legelőkelőbb budapesti cipészek műhelyeiben, ahol 160—200—260 koronás cipőárakra akadtak. Most a bíróság elé citálták a cipészeket, hogy megállapítsák, vajon jogosan követeltek-e ilyen magas árakat, nem követtek-e el árdrágítást? Farkas Józseffel együtt még beidéztek

Csákány Károlyt, Budapest első cipészét, aki a királynak a koronázási díszcsizmát készítette.

— Az én munkámat a király dicsérte. — mondja Csákány. — Amikor próbáltam a csizmát, Öfelsége a királynéa és a trónörökös hívta és büszkén mutatta: „Ilyen szép csizmám nekem még nem volt.”

Zeiner Károly Városház-utcai cipész és Gerő Sándor Kossuth Lajos-utcai cipőkereskedő jelentek meg a magas cipőárak ügyében. A közönség szeme szinte elhomályosul a káprázattól, ilatos bőr, — ilyen cipőkről csak régi költők írtak költeményeket. A többi cipész, aki nem sajnál egy fejelésért 80 koronát kérni, elszörnyűködik.

— Magunk adnánk 500 koronát ilyen cipőkért. Ez olyan, miúta László Fülöp festményét drágálnák!

A fogyasztóknak a bíróságban lévő képviselői nincsenek úgy elragadtatva:

— Nem szabad 260 koronás cipőt csinálni. nincsenek olyan viszonyok, hogy 260 koronás cipőben járjanak az emberek.

— Én csak hercegnőnek és grófnőnek dolgozom — mondja Farkas — azoknak nem drága.

— Ezen a cipőn egy kisasszony teljes hétfőig dolgozott, kézzel himezte és 200 korona, — szölte Csákány.

— Ilyen cipőt a monarchiában csak én tudok készíteni, — védekezik Zeiner mester. —

Az egyik cipészbíró felpattan:

— Ha ezért a cipőért sokálnak 200 koronát, egész nyugodtan engem is elidézhetnek.

A bíróság végül úgy dönt, hogy szakértőt hallgat ki, hogy a budapesti cipészek, a la László Fülöp nem fizették-e túldrágán művészetüket.

RÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

A lánckereskedelmi rendelet enyhítése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Jelentettük néhány héttel ezelőtt, hogy a kormány rendeletet adott ki, amellyel a háborús lánckereskedelem visszaéléseit akarta részben megtorolni, részben lehetetlenné tenni az árdrágító káros működését. A rendelet egyes intézkedései túl lőttek a célon és a régi tisztességes kereskedő cégek fennállását és működését is komolyan veszélyeztetették. Az aradi kereskedelmi és iparkamara feliratot intézett a kormányhoz, kérve, hogy a mindenki által nehezen várt és örömmel üdvözölt rendeletből utólag hagyassanak ki azok a részek, amelyek a korrekt cégek működését megzavarják és csupán a lánckereskedők, valamint az árdrágító garázdálkodását megkönnyítő szakaszok léptessenek életbe.

A kereskedelmi miniszter most adta ki a lánckereskedelmi rendelet végrehajtási utasítását és ebben méltányolta a kereskedelmi érdekképviseletek jogos aggodalmait. Az alap rendelet számos súlyos intézkedését enyhítette és utasította az iparhatóságokat, hogy tartózkodjanak a régi megbízható cégek molesztálásától. A lánckereskedelmi rendelet odaszugorodott össze, hogy csupán a folyó évi október 15-ike után megia-

Ínló üzletekre, illetve ügynökségekre kell hatóság engedély. Akiknek általánosságban tartott kereskedelmi, szatócs, vagy vegyeskereskedői iparigazolványuk van, amelyet folyó hó 15-ike előtt szereztek, azoknak nincs szükségük új hatósági igazolványra. Kétség esetén azonban célszerű, vagy a rendőség iparigazolványához (külsejében a főszoigabiroóságokhoz) vagy a kereskedelmi és iparkamarához fordulni felvilágosításért, illetve utbaigazításért.

A magyar gázgyárak szénellátása. Bécsből jelentik: Az osztrák és a magyar gázgyárak egyesületének küldöttsége Schärff osztrák képviselő vezetésével tisztelgett Homan osztrák közmunkaügyi miniszternél abból a célból, hogy ígéretet nyerjen az osztrák és magyar gázgyárak szénellátására nézve. Homan kijelentette a küldöttségnek adott válaszában, hogy az osztrák gázgyárak hat hónapi szén-szükséglete biztosítottnak tekinthető, illetve az erre kötelezett bányák a szükséges szénnek okvetlenül szállítani fogják. Ami a magyarországi gázgyárakat illeti, erre nézve kijelentette a közmunkaügyi miniszter, hogy ezek szénellátását november 1-től kezdődően teljesen kikapcsolják az osztrák kormány hatásköréből s ettől kezdve a kontingens megszerzése és felosztása a magyar kormány feladata. A magyar gázgyáraknak tehát szénügyben kizárólag a magyar kereskedelmi miniszterhez, illetve a budapesti Szénbizottsághoz kell fordulniok. Ez a változás kritikus pillanatban éri a magyar gáztelepeket. A legtöbb vidéki gázgyár, áll és a többi is alig rendelkezik pár napi szénnel. Ennek az lesz a sajnálatos következménye, hogy a vidéki gázgyárak kokszproduktója is elmarad, ami fokozni fogja az ország fűtőszerszányát. Elsőrendű érdek, hogy minderről a magyar kormány idejében intézkedjék, mert ha késik, a földadat megoldhatatlanná válik.

MOZGOKEPSZINHAZ.

* **Felség... szeretem!** (Királyidill négy felvonásban.) Még élénk emlékezetében él a közönségnek a minap bemutatott „Királyom, meghalok érted!” című drámai film. Tárzában hasonló, de a megjátszásában és rendezésében sokkal tökéletesebb filmet mutat be szerdán és csütörtökön az Apolló-színház. A legizgalmasabb s egyben a legromantikusabb királyidillek egyike van megrajzolva ebben a mélyhatású drámában. A trónjavesztett uralkodó s a kikémlésre küldött táncosnő szerelmi kalandja megkötő színekben bontakozik ki előttünk s az izgalmas cselekmény szinte ránehazedik idegeinkre. A film megrendezése a legtökéletesebb művészi munka. A dráma szerepei a legkiválóbb mozisínészek és színésznők kezében vannak. A főszerepet Hesperia, ez a csodás színpadi tünemény játssza, művészetének minden gazdagsága felhasználásával. A nagyszabású drámai filmen kívül több más film szerepel az új műsoron. Valamennyi elsőrangú és kellemesen szórakoztató.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. évi október 30-án, szerdán

C. Bérlet.

C. Bérlet.

A varsói citadella.

Színmű 3 felvonásban.

Kezdeté este fél 8 órakor.

A szerkesztésért felel:

STAUBER JÓZSEF.

NYILTTÉR.

Bancsák Ilonka és Eteika férjezett Orlik Károlyné a maguk, úgy az alólírottak, valamint számos rokon, ismerős és barátai nevében is megtört szívvel szomorúan jelentik a felejthetetlen jó és hőnszeretett testvér, illetőleg sógor, nagybácsi, rokon és jóbarát

Bancsák Istvan

polgári iskolai tanár

f. évi október hó 30-án déli 12 órakor, életének 35-ik évében, rövid szenvedés és a halotti szentségek ájtatos felvétele után a Mindenható rendelkezéséhez képest történt gyászos elhunytát.

Az Istenben boldogult földi maradványai f. évi november hó 1-én d. u. 3 órakor fognak a Lipót-utca 24. sz. gyászházból, a róm. kath. anyaszentegyház szertartásai szerint a helybeli alsó temetőben örök nyugalomra helyeztetni.

Az engesztelő gyászmise áldozat az elhunytak lelki üdvéért nov. 8-án délelőtt 9 órakor fog a helybeli főtiszt. Minoritátyák szentegyházában az egk urának bemutatattni.

Legyen a hant könnyű kiszüvedett porai felett.

Arad, 1917. október hó 30-án.

Orlik Károly sógora. Orlik Károly unokaöccse. Wucsák Mihály keresztapa. Wagner Károly és neje szül. Bancsák Cili és gyermekei nagybácsi és nagynéni.

Varga Imre első temetésrendező intézete Arad Andrassy-tér 13. Telefon nappal: 37. Éjjeli szolgálat: 738.

10278—1917. pm.

HIRDETMÉNY.

3310—1917. M. E. rendelet 5. paragrafusa lehetővé teszi, hogy úgy a nem termelők, valamint azon termelők, kiknek szükségletét a saját termése nem fedezi — a saját házi szükségletükre bármely községben termelőknél burgonyát szerezhessenek be. Az erre vonatkozó vásárlási igazolványok kiállításával Arad sz. kir. város közvélemzési hivatalát bízom meg.

Kiállítási díj a közvélemzési

hivatal személyzeti és dologi kiadásainak fedezésére különként fél fillér fizetendő.

Az étkezési célokra szolgáltató burgonya eladási ára 1917. évi november 30-ig különként 22 fillér, melyben bentfoglaltatik a rakodó állomáshoz való szállítási költség is.

A vásárlási igazolványok csak az élelmiszer igazolványok felmutatása után állítandók ki.

Figyelmeztetem a vásárló közönséget, hogy a vásárlási igazolványt azon község főszoigabirojánál, ahol a burgonyát beszerzi, ok-

vetlenül mutassa be, hogy részére a szállítási igazolvány kiállítható legyen.

Ipari, közlekedési vállalatok, köz- és magán intézetek részére vásárlási igazolvány ki nem állítható, mert ezek részére a szükséglet külön fog kiutatni. Az erre vonatkozó kérvények tehát a polgármesteri hivatal útján az Országos Közvélemzési Minisztériumhoz terjesztetnek fel.

A termelő által vásárolható, valamint a nem termelők által vásárolható fejadagok a következőleg állapítatik meg:

I. Termelőknél:

Nehéz testi munkások részére fejenként 108 kg., egyéb ellátatlanok részére személyenként 72 kg., cselédek, időszaki munkások részére fejenként 12 kiló, vetőmagra kat. holdanként 900 kiló.

Nem termelőknél:

Nehéz munkások részére fejenként 108 kiló, egyéb ellátatlanok részére személyenként 72 kiló.

Arad, 1917. október hó 1-én.

Varjassy Lajos,
polgármester.

A szépségápolás titka a felhasznált szépségápolószerek helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc-szépítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arckenőcse. Kis tégl 1-50 kor. Nagy tégl 2-50 k.

Rozsnyay Serail krémje nappali használatra. Egy tégl ára 2 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 3 kor. 50 fillér.

Rozsnyay Serail Aropora. Lehellet finomságu. Crém, fehér, rózsás és testszínekben. Egy dob. ára 2 korona.

Kiváló finom illatszerek. Gyógyvirág, Ibolya, Lohdu bal orgona bírs rózsás, Serail. Uvoga 1 kor 50 fillér.

Kapnato a készítőnél

Rozsnyay Mátyas gyógy-szertárában Arad, Szabadság-tér.

Mesés szép lesz az a hölgy,

aki az

IBOLYA DORÉ CRÉMET

használja. Az arebört vakító fehérré varázsolja és eltünteti mindenféle arctisztatlanságot. Ara egy tégl 2 K.

Ibolya Doré szappan 4 kor., Ibolya Doré tej 2 K — fill. Ibolya Doré hölgypor 2 K — fill.

Tyukszem ellen

ghatásosabb szer az

Anagalin.

Ara 1 korona.

Kellemes ízű limonádé

mindenki otthon készíthet 1 adag citrussal.

Ara 20 fillér.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél

Hajós Arpad gyógyszeráránál

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

25948—1917.

HIRDETMÉNY.

Az Orsz. Közelít. Hivatali vezetői a közeli rendeletük alapján közlik, hogy mindaddig az egyének, jogi személyek és cégek, akik időt, vagy díjbélt továbbadás céljára vagy ipari üzemből való felhasználás, vagy egyébként nem saját háztartásukban való fogyasztás céljára tartanak raktáron, továbbá közraktárak és közforgalmi közlekedési vállalatok egész díjkészletüket f. hó 31-ig közvetlenül az Országos Zöldség, Főzelék és Gyümölcsforgalmi R. T.-nát (Budapest, IV., Városház-u.) bejelenteni kötelesek.

A termelők mindazok, kik nem esnek a fenti rendelkezés alá, össze díjkészletüket — amennyiben az az 5 kg.-mot meghaladja, — a rendőrkapitányi hivatal iparügyi osztályában, Sága, Poltura és Gáj községekben és a tanyákon a gáji alkormányi hivatalban kötelesek 1917. október 31-ig bejelenteni.

A bejelentési kötelezettség alá eső készletek a jelen rendelet életbeléptetésétől számított 15-ik napig bezárólag zár alatt vannak; ezen napig köteles a birtokos a készletet megőrizni, azontul a készlettel szabadon rendelkezni.

Jelen rendelet megszegése vagy kijátszása 3 hónapig terjedhető elzárással és 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel sújtatik.

Arad, 1917. október hó 25.

Green, főkapitány.

Használt csomagoló papir megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. :-:

Ujságmaculatura ismét kapható kis és nagy mennyiségben.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Ba...
Szeps-g-pel-s. Arcmasszage. Hajf-stés

Szept., mássor, hámlesztás által...
Bartháné

Hirdetmény

A borosjenői urbéres legelő közbirtokosság szabad kézből, illetőleg **november hó 3-án d. e. 9 órakor** Borosjenőn megtartandó nyilvános árverésen 2 drb. 3—4 éves mangulica faj sertéskanokat eladja. Bővebb felvilágosítást az urbéres legelő közbirtok. elnökségénél.

Borosjenőn, 1917. évi október hó 29.

7350

Elnökség.

Különleges Varrógép munkák Vállalata
Arad, Weitzer János-u. 11.sz.
Azsurozás :: Tamborirozás :: Aplikálás

Értesitem a tisztelt vevőimet, hogy a mai nappal bevezetem az **Angol öltés** készítését. — Továbbá **kostümök és ruhák kézzel való himzését** is elvállalom. — Tisztelettel

D. LÖW RÓZA.

Himzés. :: Zsinórozás. :: Harsenyastoppolás.

Használt ólom
megvételre kerestetik.

Nagymennyiségű
használt pléh pánt
eladó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában.

25948—1917. kh.

HIRDETMÉNY.

A nagyméltóságú m. kir. Belügyminiszterium 188062. számú kelet intézvényével jóváhagyott 12900—303—913. sz. szabályrendelete alapján azon ház- és telektulajdonosokat, a kiknek házuk előtt a járda, kvezet, vagy aszfalt burkolattal ellátva nincsen, felhívom telkeik előtt a gyalogjárdát folyó évi november hó 30-ig terjedő idő alatt 1 1/2 méter, az ennél keskenyebb járdákat pedig egész szélességben és 15 cm. vastagságban homokréteggel akként láttassék el, hogy a víz lefolyó árok vagy folyóka felé 5 cm. eséssel bírjon.

Köteles továbbá a háztelek tulajdonos a gyalogjárók mellett elvonuló vízlevezető árkot telke és háza utca vonalának hosszában a városi mérnöki hivatal által előírt utasítás és méret szerint kiásatni és azt tisztán tartani, nemkülönb. köteles ezen vízlevezető árkokon keresztül a kocsibejáratnál hidat építeni s azt folyton jókarban tartani.

Akik ezen rendeletnek eleget nem tesznek, 4 koronától 50 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntetendők és ezen büntetésen felül az elmulasztott munka az illető költségére hivatalból fog eszközöltetni.

Tekintve, hogy a Maros vizállása ez idő szerint igen kicsiny, ajánlom, hogy a homok szükségletét az erre utaltak a nagyobb vizállás beállta előtt szerezzék be, mert azon szokásos védekezés, hogy a homokolás a magas vizállás miatt nem eszközölhető, figyelembe vétetni nem fog.

Arad, 117. október hó 17-én.
Green, főkapitány.

Fehér, száraz

házi szappant

nagyobb mennyiséget vásárol

Hajós Árpád gyógyszerháza

Arad, Andrassy-tér 22. sz.

Katonáknak

fontos tudni, hogy

ruhaikat

kiirtására legjobb szer a PETRIS folyadék, ára 2 kor. és HADAR hintőpor, ára 2 kor.

Szőrvesztő-

Depillor.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőrejt arc, nyak vagy karokról, stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. Ara utasítással 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Árpád gyógyszerháza

Arad, Andrassy-ut 22. szám.

Magyar gyógyborok

Kitűnő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Esőrángu minőségű, vérképes gyógybor, vérszegények, lábadozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 3 korona 60 fillér. Nagy palack ára: 6 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosztó szer, linom lúszeres lú, szonogító, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbeteg részére és ott, ahol a condurongó kéreg javulva van. Egy palack ára: 4 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a moost nehezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 4 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszerháza
Arad, Szabadság-tér.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetései ára 20 fillér. Vastagabb betűkkel 40 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 2 koronára.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. Hirdetéseket délután 1/2 óráig veszik fel.

A kiadóhivatal leontartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

"Tűzér"

postára levél van. 7354

Alkalmazást keres.

Önálló

Ismerős ajánlkozók, ki a házartás minden ágában teljes jártassággal bír. Megkeresésket S. L. M. jellegre a kiadóhivatalra keres. 7352

Gép és gépjárműbau

tejes jártassággal bíró leány. Irodai alkalmazást keres. Cím a kiadóhivatalra. 7351

Hányvételű.

1000 évi gyakorlatjal, teljesen önálló munkára, alkalmazást keres. Megkeresésket "Szorgalmas" jellegre a kiadóhivatalra keres. 7297

Külföldi bizonyítványokkal

rendelkező urinó, azonnali belépésre alkalmatos keres mint háztartás, vagy háztartásvezető. Wesselényi-u. 30., ajtó 3. 7303

Alkalmazást nyer.

Hogós.

azonnali belépésre kerestetik. Mest és Adorján utca-útlet. Arad, Andrássy-ter 14. sz. 7349

Gyakorlott gyoráró,

alkalmazást nyer az Aradi Közlöny szerkesztőségében. Jelentkezni lehet délután 5-7 óra között.

Deutsches Fikalein

mit langjährigem Zeugniss zu einem 4. Rang. In Münden wird gesucht. Adresse an die Administration. 7279

Hiányszókrat

keresek Gyulaféhe vára, egy önálló, idősebb nőhöz, kínok fűszerüzlete van. Ajánlkozók jelentkezhetnek Kaufmann Lajosné, Zrínyi u. 4. 7290

Nyomdász-tanulónak

felvetelik két fiú, kik a 14. évet betöltötték és legalább 5 osztályt végeztek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Kiadó lakás.

Kiadó

Infuzorott utcai tiszta szoba nov. 1-re. Cím Halter G., I. em. 7364

Vétel és eladás.

Könyvek

és könyvtárakat vesz Doak Béla könyvkereskedés, Forray-utca. Telefon 902 szám. 4421

Kerékpar

gummi, egy belső és külső, továbbá bogárfa, eladó. Cím a kiadóhivatalban. 7343

Teljesen

Jókarban lévő fekete posztó férfi tálika, eladó. Kálmán J. u. 5. 7355

Két női

téli kabát és egy előszoba tükör fogással együtt, eladó. Borona-u. 51. 7361

Linexált Glom

magvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7392

Hegymagot

makól órák, valamint petrózelyem és egyéb magvakat, ugyancsak és és nemese to-madagványt, melyek eszaki-keleti-éget. Ismertetésért: felelősséget vállalunk, legkésőbb napi áron szállítunk. Foglalmat maximális, termést piac áron adunk el. Aratógalmi Réz-venyváros. Ma-kó. 6371

Nyora borhóvél

minden mennyiségben vesz Irom Arnold Beresényi Miklósrúta 39. szám, telefon 194. szám. 6381

Központi aranybevitel.

A legfinomabb arany 1450 K, 14-es arany gramja 10.50 K, 16-os arany gramja 9.50 K, 14-es arany gramja 8.50 K. Szív-érányat a legmagasabb arányú ezüst-Brandel órák- és órák- és órák- és órák- és órák- ut 12. sz. (Lutheránus-templom melletti). 6318

Kévszék

használt többredekli ferőltönyök és té-ka-patok, eladók. Wäizer János-utca 17. sz. 6322betben. 7340

Héskapar

jókarban lévő és egyéb felszerelés, megvételre kerestetik. Kőnygyszerés. Maros-petres. 7338

Ingatlan.

Eladó ház.

Gizella-utca 3. sz. emeletes bérház, 10 évig adómentes, szabad kezdő eladó. Bővebbet meyradott. 6140

Üzletek.

Modern

berendezett nagy kényezvár, iktanyo-ron eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7361

Különtéle.

Apróhirdetések

az "Aradi Közlöny" részére felvételnek a Messenger-bor-rodában, Deák Ferenc- u. Bara Béla hirdetsél és hírnapirodájában Zrínyi- u. és a Kossuth-utcai papirüzletben.

Gyógyászat.

Héhs Vasas önhasóna.

Suverén szer vereségényesség, sánpár, szipués, a vérszegényeségtől eredő fűg-kozók, étvágytalanság, gyomorbántalmak, fáz, általános gyengesség ellen. Páratlan vértképző és vérjavító, biztos óvszer mal-árikus fertőzések- és minden infektióból eredő meg- botogedes ellen egy felnöt-teknek, mint gyermeköknek. Ára 5. — kor. Héhs gyógyszertár, Földes gyogyszertár. 12

As Annel

aranyer-kupokat mindenben pótolják a Haemorhoidál-kupok, azonos összetételűek, továbbá hatásuk is teljesen azonos, ára 3 korona. Földes gyogyszertár, Héhs gyogyszertár Arad. 12

Az angol

Fájdalomcsillapító Bengue balsamot teljesen pótolja a Héhs-Földes-féle fájdalomcsillapító balsam, teljesen azonos összetételű, mint a Bengue Liment. Ára 2 korona. Földes gyogyszertár, Héhs gyogyszertár. 12

26076—1917. kh.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. honvédelmi miniszter ur 19853—1917. sz. alatt kelt s az ajtóveretek kicserélésének vezetésére felállított „Kilincshivatala"-ról szóló rendeletét a következőkben teszem közzé: Az 1917. évi február hó 23-ról 3793—eln. 20. k. 1917. szám alatt kiadott rendeletet hadicélokra igénybevetett ajtóveretek kicserélésének vezetésére és ezzel kapcsolatos egyéb ügyek ellátására külön hivatal állítatik fel.

A hivatal címe: A m. kir. hon-

védelmi miniszterium kilincshivatala, röviden: Kilincshivatal.

A hivatal az 1915. évi 4611—eln. 20. b. 1915. számú honvédelmi miniszteri rendelettel felállított Központi fémrekbiztos bizottság elnörsége alatt működik, amely ez ügykörére nézve a belügyminiszter képviselőjével és a hivatal elnökével egészített ki.

A hivatal ügykörébe tartozik: 1. Pótkeretek gyártásával összefüggő műszaki kérdések, az anyag beszerzésére, gép és munkacso-beszerzésére vonatkozó ügyek tárgyalása. 2. Szállítási szerződések megkötése. 3. A pótkeretek átvétele, raktározása és elosztása. 4. A keretek le- és felszerelésének ellenőrzésével összefüggő ügyek és az ehhez szükséges adaggyűjtés. 5. A leszerelt kereteknek a Magyar szent korona országainak fémközpontja r. t.-nak való átadása. 6. A pótkeretekért és a szerelésért járó kereseti összegek utalványozása és a birtokosok által leszerelt keretek térítésének utalványozása.

A hivatal elnöke a jelen rendelet 4. pontjában említett hatáskörében a városi és községi hatóságokhoz közvetlenül intézhet rendeleteket.

Ez a rendelet kihirdetésének napján lép életbe. Hatálya terjed a magyar szent korona országainak egész területére.

Arad, 1917. október hó 19.

Green, főkapitány.

Gyertya,

minden nagyságban

érkezett

Fekete Jakab

szappanpor üzletébe, 7336

ARAD, Forray-utca.

Ugyanott üres ládak eladók.

Arad legrégibb korékpár, varrógép és Gramophon raktára. Villanyvilágítási vállalat.

Hammer Vilmos

műszerész

Szabadság-ter 5-6.

Telefon 96.

Vezek törött és használt gramofon lemezt K. 0.50 darabját.

Egyedül képviselet a világr legjobb gyártmányu gépekből Columbia és Irangyalos legu gramofon köi Waffner kerékparok és Pfaff varrógépek, Saphirius „Pathefonok“, Pater emezek Megkerestek a legújabb felvételű on-remek és népdalok. Király Ernőtől.

Nagy raktár kerékpár a kátrészekből, gumiból és Acetylen lámpákból. Pontos kizongálás, jutányos árak. Nagy szak-szerző javító műhely. 2951

A os. és kir. aradi katonai

lövésárló bizottság november hónapban

azonnali készpénzfizetés mellett, szabad kézből

lövésárokat tart.

Minden kedden: Ujaradon.

Minden pénteken: Aradon,

tel. szám: 7357

November 5-én: Ópécska
November 8-án: Kiszénő
November 11-én: Újszentanna
November 14-én: Magyarpécska
November 18-én: Vinga
November 17-én: Elek
November 19-én: Ópécska
November 22-én: Kürtös
November 24-én: Lippa
November 28-án: Magyarpécska
November 29-én: Vinga.

10607—1917. pm.

HIRDETMÉNY.

Az O. K. H. 95000—917. számú rendelete folytán közhírré tiszem hogy a m. kir. miniszteriumnak 3687—1917. M. E. számú rendelete értelmében a tehentejéből a juhtejből készült mindenemű terméket (tejszín, tejföl, vaj, tehén- és juhsajt, — ugy kész, mint félkész állapotban — tehén- és juaturó, tehén- és juhgomoly, kastin, mindenemű besűrített tej és tejpör stb., valamint minden tejterméknek bármifé keveréke) 10-lyó évi október hó 10-től kezdve vasuton, hajón, vagy gépkocsin a város vagy község határan kívül eső helyre csak a 2570—1917. M. E. sz. rendeletben megállapított mintájú szállítási igazolvány-mellett szabad szállítani.

Szállítási igazolvány nélkül tehát a fenti határidőtől kezdve csakis a teljes és lefelezőt tej, a savó és az író szállítható.

A szállítási igazolványok a városi gazdasági hivatalban kérelmezendők.

Arad, 1917. október hó 11.

Lős Rezső,

h. polgármester.

Magyar királyi államvasutak.

Menetrend.

Ervényes 1917. év június hó 1-től.

Aradról Budapestre indul:

Gyors. reg. (csak katonáknak) 8:01
Személyvonat délelőtt . . . 11:18
Személyvonat este 8:48

Aradról Budapestre érkezik:

Gyors. d. u. (csak katonáknak) 1:25
Személyvonat este 8:20
Személyvonat reggel 5:45

Budapestről Aradra indul:

Gyorsvonat délután 2:10
Személyvonat reggel 7:50
Személyvonat este 9:30

Budapestről Aradra érkezik:

Gyorsvonat este 7:18
Személyvonat délután 4:49
Személyvonat reggel 6:58